

2020 оны 07 дугаар сарын 08
№26 /1128/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

**Монгол Улсын
хууль**

**Оюуны өмчийн
тухай**

**Монгол Улсын
Их Хурлын
тогтоол**

**Монгол Улсын Их Хурлын
гишүүдийн бүрэн эрхийг хүлээн
зөвшөөрөх тухай**

**Монгол Улсын
Ерөнхийлөгчийн
зарлиг**

**Зарим хүмүүсийг анхан болон
давж заалдах шатны шүүхийн
шүүгчийн албан тушаалд
томилох тухай**

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

287.	Оюуны өмчийн тухай		1422
288.	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай		1436

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

289.	Зарим газар нутгийг улсын тусгай хамгаалалтад авах, хилийн заагт өөрчлөлт оруулах тухай	Дугаар 46	1436
290.	Зарим газар нутгийг улсын тусгай хамгаалалтад авах тухай	Дугаар 47	1451
291.	Хот байгуулах тухай	Дугаар 55	1453
292.	Монгол Улсын Их Хурлын гишүүдийн бүрэн эрхийг хүлээн зөвшөөрөх тухай	Дугаар 01	1454
293.	Монгол Улсын Их Хурлын даргыг сонгох тухай	Дугаар 02	1456

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

294.	Шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 40	1457
295.	Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 41	1457
296.	Зарим хүмүүсийг анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд томилох тухай	Дугаар 42	1458
297.	Ерөнхий шүүгч, шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай	Дугаар 43	1460

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

298.	Журам батлах тухай	Дугаар 466	1461
299.	Жагсаалт батлах тухай	Дугаар 468	1472
300.	Жагсаалт батлах тухай	Дугаар 469	1475

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 23-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ОЮУНЫ ӨМЧИЙН ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь оюуны өмчийн эрхээр хамгаалагдах бүтээл, оюуны өмчийг хамгаалах зарчим, оюуны өмчийн байгууллагын тогтолцоо, чиг үүргийг тогтоох, оюуны өмчийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахыг дэмжихтэй холбогдсон нийтлэг харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн хууль тогтоомж

2.1.Оюуны өмчийн хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Иргэний хууль², энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1.“оюуны өмч” гэж оюуны бүтээлч үйл ажиллагааны үр дүнд бий болсон зохиогчийн эрхийн бүтээл, зохиогчийн эрхэд хамаарах эрхийн объект болон аж үйлдвэрийн өмчийг;

3.1.2.“оюуны өмчийн мэдээллийн нэгдсэн сан” гэж нэгдсэн ангилал, индекс, стандарт, баримт бичгийн шаардлага болон хуульд заасны дагуу бүрдүүлж, боловсруулж, хадгалсан оюуны өмчийн цаасан болон цахим мэдээллийн бүрдлийг;

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 1 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Иргэний хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2002 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

3.1.3.“хамтын удирдлагын байгууллага” гэж зохиогч, зохиогчийн эрх эзэмшигч болон түүнд хамаарах эрх эзэмшигчид бүтээл ашиглах онцгой эрхийг хэрэгжүүлэх болон хамгаалах зорилго бүхий ашгийн төлөө бус хуулийн этгээдийг;

3.1.4.“албан ёсны тогтмол хэвлэл” гэж оюуны өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаас Аж үйлдвэрийн өмчийг хамгаалах тухай Парисын конвенцод заасны дагуу шинэ бүтээл, ашигтай загвар, бүтээгдэхүүний загвар, барааны тэмдгийн бүртгэлийг мэдээлэх тогтмол нийтлэлийг.

4 дүгээр зүйл.Оюуны өмчийн эрхийн хамгаалалтын зарчим

4.1.Оюуны өмчийн эрхийг хамгаалах үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг баримтална:

4.1.1.хууль дээдлэх;

4.1.2.нийтийн ашиг сонирхол, зан суртахуунд нийцсэн байх;

4.1.3.оюуны өмчийн эрх эзэмшигч болон нийтийн ашиг сонирхлын тэнцвэрт байдлыг хангах;

4.1.4.оюуны өмчийн мэдээлэл нийтэд нээлттэй байх;

4.1.5.оюуны өмчийн харилцаа нь төрийн болон төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн түншлэл, иргэдийн хамтын ажиллагаанд тулгуурласан байх;

4.1.6.аж үйлдвэрийн өмчийн эрхийг эхэлж мэдүүлэх;

4.1.7.нэгдмэл тогтолцоо, арга зүйтэй байх.

5 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн эрх

5.1.Оюуны өмчийн дараах эрхийг хамгаална:

5.1.1.зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрх;

5.1.2.аж үйлдвэрийн өмчийн эрх.

6 дугаар зүйл.Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрх

6.1.Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрх нь тухайн бүтээлийг бодитойгоор туурвиж, бодит хэлбэрт орсон үеэс үүснэ.

6.2.Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрх үүсэх, түүнийг хэрэгжүүлэхэд бүртгэл шаардахгүй.

6.3.Зохиогч сайн дурын үндсэн дээр өөрийн бүтээлийн мэдээллийг оюуны өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгүүлж болно.

6.4.Зохиогч өөрийн бүтээлийн зохиогч мөн болохоо нотлох үүрэг хүлээнэ.

7 дугаар зүйл.Аж үйлдвэрийн өмчийн эрх

7.1.Аж үйлдвэрийн өмчийн эрхэд дараах зүйл хамаарна:

- 7.1.1.шинэ бүтээл;
- 7.1.2.ашигтай загвар;
- 7.1.3.бүтээгдэхүүний загвар;
- 7.1.4.барааны тэмдэг;
- 7.1.5.газар зүйн заалт.

7.2.Аж үйлдвэрийн өмчийн эрх нь оюуны өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад эрхийн хамгаалалт хийлгэж, улсын бүртгэлд бүртгүүлснээр үүснэ.

7.3.Оюуны өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага зохих журмын дагуу энэ хуулийн 7.1.1, 7.1.2, 7.1.3-т заасан зүйлийг бүртгэж патент, 7.1.4, 7.1.5-д заасан зүйлийг бүртгэж гэрчилгээ тус тус олгоно.

8 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн эрхийг хамгаалах

8.1.Энэ хуулийн 6, 7 дугаар зүйлд заасан оюуны өмчийн эрхийг хамгаалах үйл ажиллагаатай холбоотой нарийвчилсан харилцааг тухайлсан хуулиар зохицуулна.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ОЮУНЫ ӨМЧИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН ТОГТОЛЦОО, УДИРДЛАГА, ЧИГ ҮҮРЭГ

9 дүгээр зүйл.Оюуны өмчийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний чиг үүрэг

9.1.Энэ хуулийн 6, 7 дугаар зүйлд заасан зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрх, аж үйлдвэрийн өмчийн эрхийн хэрэгжилтийг хангах, хяналт шалгалттай холбоотой асуудлаар оюуны өмчийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

9.1.1.оюуны өмчийн талаар төрөөс баримтлах бодлогыг боловсруулж, батлуулах;

9.1.2.аж үйлдвэрийн өмчийн эрхийн Маргаан шийдвэрлэх зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг батлах;

9.1.3.Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг батлах;

9.1.4.хамтын удирдлагын байгууллагын үйл ажиллагаанд баримтлах журмыг батлах;

9.1.5.оюуны өмчийн шилдэг бүтээл шалгаруулах журмыг батлах;

9.1.6.лицензийн гэрээ, оюуны өмчийн ашиглалттай холбоотой бусад гэрээг бүртгэх журмыг батлах;

9.1.7.хууль тогтоомжид заасан бусад чиг үүрэг.

10 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн үндэсний зөвлөлийн чиг үүрэг

10.1.Монгол Улсын Ерөнхий сайдын дэргэд Оюуны өмчийн үндэсний зөвлөл ажиллана.

10.2.Оюуны өмчийн үндэсний зөвлөлийг Монгол Улсын Ерөнхий сайд даргалах бөгөөд дэд дарга нь оюуны өмчийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн байна.

10.3.Оюуны өмчийн үндэсний зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Засгийн газар батална.

10.4.Оюуны өмчийн үндэсний зөвлөл дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

10.4.1.оюуны өмчийн талаар төрөөс баримтлах бодлогын хэрэгжилт, салбар хоорондын уялдааг хангах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх;

10.4.2.оюуны өмчийн эдийн засгийн эргэлтийг дэмжих бодлого боловсруулж, салбар хоорондын уялдааг хангах;

10.4.3.зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрх, аж үйлдвэрийн өмчийн эрхтэй холбоотой хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох, Монгол Улсын олон улсын гэрээнд нийцүүлэх талаар санал боловсруулах.

11 дүгээр зүйл.Оюуны өмчийн байгууллага

11.1.Оюуны өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага /цаашид “оюуны өмчийн байгууллага” гэх/ Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг байх бөгөөд орон нутагт хэлтэс, тасаг байгуулж, эсхүл оюуны өмчийн улсын байцаагч ажиллуулж болно.

11.2.Оюуны өмчийн байгууллага үйл ажиллагааныхаа тодорхой хэсгийг үйл ажиллагааны орлогоор санхүүжүүлж болох бөгөөд бусад үйл ажиллагааны болон хөрөнгө оруулалтын зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

11.3.Оюуны өмчийн байгууллагын дэргэд аж үйлдвэрийн өмчийн эрхийн хамгаалалтын талаарх өргөдөл, гомдлыг хянан шийдвэрлэх эрх бүхий аж үйлдвэрийн өмчийн эрхийн маргаан шийдвэрлэх зөвлөл /цаашид “Маргаан шийдвэрлэх зөвлөл” гэх/ ажиллана.

11.4.Оюуны өмчийн байгууллагын дэргэд зохиогчийн эрхийн хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр оюуны өмчийн байгууллагад зөвлөх, тарифыг хянах чиг үүрэг бүхий Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн зөвлөл ажиллана.

11.5.Оюуны өмчийн байгууллагын орон нутаг дахь хэлтэс, тасаг, оюуны өмчийн улсын байцаагч үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэхэд тухайн шатны нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, Засаг дарга дэмжлэг үзүүлнэ.

12 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн байгууллагын чиг үүрэг

12.1.Оюуны өмчийн байгууллага дараах нийтлэг чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

12.1.1.оюуны өмчийн хууль тогтоомж, Монгол Улсын олон улсын гэрээг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

12.1.2.оюуны өмчийн хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох, Монгол Улсын олон улсын гэрээнд нийцүүлэх талаар санал боловсруулах;

12.1.3.оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр ажиллах этгээдийг шалгаруулах, тусгай зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох;

12.1.4.хамтын удирдлагын байгууллагад зөвшөөрөл олгох, хамтран ажиллах гэрээ байгуулах, мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавих, үр дүнг тооцож, нийтэд мэдээлэх;

12.1.5.оюуны өмчийн шилдэг бүтээл шалгаруулах ажлыг энэ хуулийн 9.1.5-д заасан журмын дагуу жил бүр зохион байгуулах;

12.1.6.гадаад улсын адил байгууллага болон олон улсын байгууллагатай холбогдох хууль тогтоомж, Монгол Улсын олон улсын гэрээний дагуу хамтран ажиллах;

12.1.7.оюуны өмчийн бүртгэлийн мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлж, нийтэд мэдээлэх;

12.1.8.эрхийн хамгаалалт хийгдсэн шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загвар, ашигтай загвараас эдийн засгийн өндөр үр ашиг өгөхүйц бүтээлийн судалгаа хийж, Оюуны өмчийн үндэсний зөвлөлийг мэдээллээр хангах;

12.1.9.оюуны өмчийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахтай холбоотой санал боловсруулж, Засгийн газарт хүргүүлэх;

12.1.10.эрх шилжүүлэх гэрээ, лицензийн гэрээ, франчайзийн болон мерчандайзийн гэрээг бүртгэх;

12.1.11.оюуны өмчийн сургалт, судалгааны ажлыг нэгдсэн удирдамж, арга зүйгээр хангах;

12.1.12.оюуны өмчтэй холбоотой маргааныг шийдвэрлэхэд шаардлагатай лавлагаа өгөх;

12.1.13.оюуны өмчийн зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийг бүртгэх, гэрээ байгуулах, бүртгэлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох;

12.1.14.оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн ажиллах журмыг батлах;

12.1.15.оюуны өмчийн бүртгэлийн мэдээллийн нэгдсэн санг цахим хэлбэрт оруулах, мэдээллийн сан үүсгэх, ашиглах, түүний байнгын тасралтгүй үйл ажиллагаа, хадгалалт, хамгаалалт, нууцлалын найдвартай байдлыг хангах журмыг батлах;

12.1.16.хууль тогтоомжид заасан бусад чиг үүрэг.

12.2.Оюуны өмчийн байгууллага зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн талаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

12.2.1.зохиогч, зохиогчийн эрх эзэмшигч, эсхүл түүнд хамаарах эрх эзэмшигчийн хүсэлтээр зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийг бүртгэх, гэрчилгээ олгох, хүчингүй болгох, бүтээлийн сан бүрдүүлэх;

12.2.2.зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрх эзэмшигчийн эрх ашгийг хамгаалах, тэдний бүтээн туурвих үйл ажиллагааг дэмжих, ардын урлагийн бүтээлийг хамгаалах чиглэлээр иргэн, хуулийн этгээдтэй хамтран ажиллах.

12.3.Оюуны өмчийн байгууллага аж үйлдвэрийн өмчийн эрхийн талаар **дараах** чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

12.3.1.аж үйлдвэрийн өмчийн эрхэд хамаарах бүтээлийн мэдүүлэг хүлээн авах, хянах, хайлт, мөн чанарын шүүлт хийх, бүртгэх;

12.3.2.аж үйлдвэрийн өмчийн эрхэд хамаарах бүтээлийн бүртгэл хөтөлж, патент, гэрчилгээ олгох, хүчингүй болгох, мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлэх;

12.3.3.аж үйлдвэрийн өмчийн эрхэд хамаарах бүтээлийн бүртгэлтэй холбогдсон мэдээллийг нийтэд мэдээлэх зорилгоор албан ёсны тогтмол хэвлэл эрхлэн гаргах.

13 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн байгууллагын даргын бүрэн эрх

13.1.Оюуны өмчийн байгууллагын дарга Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн³ 8.3-т зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

13.1.1.оюуны өмчийн байгууллагын үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах;

13.1.2.оюуны өмчийн улсын байцаагчийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, түүний хууль зөрчсөн шийдвэрийг өөрчлөх, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох;

13.1.3.оюуны өмчийн байгууллагын орон нутаг дахь хэлтэс, тасгийн бүтэц, орон тоог батлах;

13.1.4.оюуны өмчийн байгууллагын орон нутаг дахь хэлтэс, тасгийн албан хаагч, улсын байцаагчийг томилох, чөлөөлөх;

13.1.5.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

³ Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2004 оны 16 дугаарт нийтлэгдсэн.

14 дүгээр зүйл.Оюуны өмчийн улсын байцаагч

14.1.Оюуны өмчийн байгууллагад оюуны өмчийн улсын ерөнхий байцаагч, улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч ажиллана.

14.2.Орон нутагт оюуны өмчийн асуудал хариуцсан хэлтэс, тасаг ажиллуулах бол оюуны өмчийн улсын байцаагч ажиллуулж болно.

14.3.Оюуны өмчийн байгууллагын дарга оюуны өмчийн улсын ерөнхий байцаагч байна.

14.4.Оюуны өмчийн улсын ерөнхий байцаагчийн эрхийг Засгийн газар, улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагчийн эрхийг оюуны өмчийн улсын ерөнхий байцаагч олгоно.

14.5.Оюуны өмчийн улсын байцаагч хяналт шалгалтыг гүйцэтгэхдээ оюуны өмчийн хууль тогтоомж, Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль⁴, Зөрчлийн тухай хууль⁵ болон бусад хууль тогтоомжийг удирдлага болгоно.

14.6.Улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч нь улсын ерөнхий байцаагчид ажлаа хариуцан тайлагнана.

14.7.Улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч нь улсын ерөнхий байцаагчаас баталсан загвар бүхий үнэмлэх, хувийн дугаар бүхий тэмдэг болон акт, дүгнэлт, албан шаардлагын хэвлэмэл хуудас хэрэглэнэ.

15 дугаар зүйл.Шинжээч

15.1.Шинжээч нь байгалийн болон техникийн ухааны дээд боловсролтой, оюуны өмчийн салбарт хоёроос доошгүй жил ажилласан, оюуны өмчийн байгууллагын ажилтан байна.

15.2.Шинжээч нь энэ хуулийн 7.1-д заасан аж үйлдвэрийн өмчийн эрхээр мэргэшсэн байна.

⁴ Төрийн хяналт шалгалтын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2003 оны 2 дугаарт нийтлэгдсэн

⁵ Зөрчлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2017 оны 24 дугаарт нийтлэгдсэн.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ОЮУНЫ ӨМЧИЙН ЭРХИЙГ ХАМГААЛАХ ТАЛААР ИРГЭН, ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН ОРОЛЦОО

16 дугаар зүйл. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч

16.1. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч нь төлөөлүүлэгчээс олгосон эрхийн хүрээнд оюуны өмчийн байгууллага болон эрх бүхий байгууллагад төлөөлүүлэгчийг төлөөлөх эрхтэй байна.

16.2. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч нь Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд⁶ заасан тусгай зөвшөөрөлтэй иргэн, хуулийн этгээд байна.

16.3. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн тусгай зөвшөөрлийг оюуны өмчийн байгууллага олгоно.

16.4. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч нь дээд боловсролтой, оюуны өмчийн салбарт гурваас доошгүй жил ажилласан, ял шийтгэлгүй, 25 нас хүрсэн, Монгол Улсад байнга оршин суудаг Монгол Улсын иргэн байна.

16.5. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчид нэгдэж, оюуны өмчийн ашгийн төлөө хуулийн этгээд байгуулж болно.

16.6. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч нь үйл ажиллагаандаа оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн ажиллах журмыг баримтална.

16.7. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч нь дэвшүүлж байгаа шинэ бүтээл, ашигтай загвар, бүтээгдэхүүний загвартай холбоотой нийтэд нээлттэй болоогүй мэдээллийг бусдад задруулахгүй байх үүрэгтэй.

16.8. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч нь мэргэжлийн холбооны гишүүн байна.

17 дугаар зүйл. Хамтын удирдлагын байгууллага

17.1. Хамтын удирдлагын байгууллагыг зохиогч, зохиогчийн эрх эзэмшигч болон түүнд хамаарах эрх эзэмшигчдийн санаачилгаар үүсгэн байгуулна.

17.2. Хамтын удирдлагын байгууллагыг зохиогчийн эрхийн бүтээл, түүнд хамаарах эрхийн объектын төрлөөр дагнан байгуулна.

⁶ Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2001 оны 6 дугаарт нийтлэгдсэн.

17.3.Хамтын удирдлагын байгууллага зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийг хэрэгжүүлэх, хамгаалах үйл ажиллагаа явуулахдаа оюуны өмчийн байгууллагаас зөвшөөрөл авч, хамтран ажиллах гэрээ байгуулан ажиллана. Гэрээний загварыг оюуны өмчийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

17.4.Хамтын удирдлагын байгууллага үйл ажиллагаандаа сайн засаглалыг нэвтрүүлэх, үр дүн тооцогдохуйц, ил тод байх зарчмыг баримтална.

17.5.Хамтын удирдлагын байгууллагын үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлан нийтэд ил тод, нээлттэй байна.

17.6.Хамтын удирдлагын байгууллагад тавигдах шаардлага, чиг үүрэг, түүнд тавих хяналт болон холбогдох бусад харилцааг Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хуулиар⁷ зохицуулна.

18 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх

18.1.Оюуны өмчийн зуучлалыг оюуны өмчийн байгууллагад бүртгэгдсэн хуулийн этгээд эрхэлнэ.

18.2.Оюуны өмчийн зуучлагчид тавигдах шаардлага, оюуны өмчийн байгууллагад бүртгүүлэх журмыг оюуны өмчийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

18.3.Энэ хуулийн 18.1-д заасан хуулийн этгээдтэй оюуны өмчийн байгууллага гэрээ байгуулна. Гэрээний загварыг оюуны өмчийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ ОЮУНЫ ӨМЧИЙН ЭРХИЙГ ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЭРГЭЛТЭД ОРУУЛАХ, ТӨРӨӨС ҮЗҮҮЛЭХ ДЭМЖЛЭГ

19 дүгээр зүйл.Оюуны өмчийн эрхийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах хэлбэр

19.1.Оюуны өмчийн эрхийг лиценз, франчайз, мерчандайзийн болон бусад гэрээ, хэлцлээр бусдад бүрэн болон хэсэгчлэн ашиглуулах, өмчлөх эрх шилжүүлэх, оюуны өмчөөр хуулийн этгээдэд хөрөнгө оруулах, барьцаалах болон бусад хэлбэрээр эдийн засгийн эргэлтэд оруулж болно.

⁷ Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2006 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

19.2.Энэ хуулийн 19.1-д заасан хэлбэрээр оюуны өмчийн эрхийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад байгуулах гэрээ, хэлцлийг холбогдох хуулиар зохицуулна.

20 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн үнэлгээ

20.1.Оюуны өмчийг үнэлэхдээ Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль⁸, үнэлгээний олон улсын стандарт, оюуны өмч, биет бус хөрөнгийн үнэлгээний үндэсний стандарт, аргачлалыг удирдлага болгоно.

20.2.Оюуны өмчийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахдаа хуульд өөрөөр заагаагүй бол талууд оюуны өмчийн үнэлгээг харилцан тохиролцож тогтоож болно.

21 дүгээр зүйл.Оюуны өмчийн үнэлгээ хийх эрх

21.1.Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн дагуу тусгай зөвшөөрөл эзэмшиж байгаа хөрөнгийн үнэлгээчин нь оюуны өмчийн үнэлгээ хийх сургалтад хамрагдаж, гэрчилгээ авсны үндсэн дээр оюуны өмчийн үнэлгээг хийнэ.

21.2.Оюуны өмчийн байгууллага болон хөрөнгийн үнэлгээний мэргэжлийн байгууллага сургалтын хөтөлбөрийг хамтран боловсруулж, энэ хуулийн 21.1-д заасан сургалтыг зохион байгуулна.

21.3.Оюуны өмчийн үнэлгээ хийх сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн хөрөнгийн үнэлгээчинд оюуны өмчийн байгууллага гэрчилгээ олгож, оюуны өмчийн үнэлгээ хийх эрх бүхий этгээдийн жагсаалтад бүртгэж, мэдээллийн сан бүрдүүлнэ.

22 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн эрхийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг

22.1.Төрөөс оюуны өмчийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахтай холбогдуулан дараах дэмжлэг үзүүлж болно:

22.1.1. татварын хөнгөлөлт, чөлөөлөлт;

22.1.2.хуульд заасан нөхцөл, журмын дагуу төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр оюуны өмчийн эрхэд хамаарах бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагаа хийх;

22.1.3.оюуны өмчийн эрхийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах сан байгуулах;

⁸ Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2010 оны 8 дугаарт нийтлэгдсэн.

22.1.4.оюуны өмчийн эрхээ бүртгүүлэх, хамгаалах болон олон улсын эрхийн хамгаалалтын хүсэлт гаргахад дэмжлэг үзүүлэх.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ БУСАД

23 дугаар зүйл.Оюуны өмчийн мэдээллийн нэгдсэн сан

23.1.Монгол Улс оюуны өмчийн мэдээллийн нэгдсэн сантай байна.

23.2.Оюуны өмчийн нэгдсэн мэдээллийг цахим хэлбэрээр бүрдүүлэх, хөгжүүлэх боломжтой байна.

23.3.Оюуны өмчийн мэдээллийн нэгдсэн сан үрэгдэх, устгагдах, эргэж засварлагдахаас бүрэн хамгаалагдсан, цахим технологид суурилсан байна.

23.4.Оюуны өмчийн мэдээллийн нэгдсэн сан энэ хуулийн 6, 7 дугаар зүйлд заасан бүтээлийн бүртгэлийн эх баримт бичгийн архив, түүний цахим мэдээллийн сангаас бүрдэнэ.

23.5.Оюуны өмчийн мэдээллийн нэгдсэн сангийн мэдээллийг албан үргийн дагуу ашиглаж байгаа этгээд тухайн мэдээлэлтэй холбоотой нууцыг хадгалах үүрэгтэй.

23.6.Оюуны өмчийн байгууллага оюуны өмчийн цахим мэдээллийн нэгдсэн санг нөөцлөн технологийн дагуу хадгална.

24 дүгээр зүйл.Оюуны өмчийн байгууллагын үйлчилгээний хөлс

24.1.Хууль тогтоомжид заасан журмын дагуу оюуны өмчийн эрхийн хамгаалалт хийлгэх, лавлагаа авахад улсын тэмдэгтийн хураамж, үйлчилгээний хөлс төлнө.

24.2.Оюуны өмчийн байгууллагаас үзүүлэх дараах үйлчилгээний хөлсний хэмжээг Засгийн газар тогтооно:

24.2.1.Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн тухай хуульд заасан үйлчилгээ;

24.2.2.Патентийн тухай хуульд⁹ заасан үйлчилгээ;

⁹ Патентийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2006 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

24.2.3.Барааны тэмдэг, газар зүйн заалтын тухай хуульд¹⁰ заасан үйлчилгээ;

24.2.4.Маргаан шийдвэрлэх зөвлөлийн үйлчилгээ;

24.2.5.Зохиогчийн эрх болон түүнд хамаарах эрхийн зөвлөлийн үйлчилгээ;

24.2.6.оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийг сонгон шалгаруулж, тусгай зөвшөөрөл олгох үйлчилгээ;

24.2.7.оюуны өмчийн үнэлгээчин болон зуучлагчийн бүртгэлийн үйлчилгээ;

24.2.8.оюуны өмчийн мэдээллийн төвийн үйлчилгээ.

25 дугаар зүйл.Аж үйлдвэрийн өмчийн эрхийн маргаан хянан шийдвэрлэх

25.1.Аж үйлдвэрийн өмчийн эрхийн асуудлаар дараах гомдлыг Маргаан шийдвэрлэх зөвлөл хянан шийдвэрлэнэ:

25.1.1.Патентийн тухай хуульд заасан үйл ажиллагаатай холбоотой мэдүүлэг гаргагчийн гомдол;

25.1.2.хуульд заасан үндэслэлээр патентын мэдүүлэгт гаргасан гуравдагч этгээдийн эсэргүүцэл;

25.1.3.Барааны тэмдэг, газар зүйн заалтын тухай хуульд заасан үйл ажиллагаатай холбоотой мэдүүлэг гаргагчийн гомдол;

25.1.4.хуульд заасан үндэслэлээр нийтэд мэдээлсэн барааны тэмдгийн мэдүүлэгт гаргасан гуравдагч этгээдийн эсэргүүцэл;

25.1.5.бүртгэгдсэн аж үйлдвэрийн өмчийн эрхэд хамаарах бүтээлийн эрхийг хуульд заасан үндэслэлээр хүчингүй болгуулах тухай хүсэлт;

25.1.6.тухайн барааны тэмдэг нь нийтэд түгээмэл болсон барааны тэмдэг мөн болохыг хүлээн зөвшөөрүүлэх тухай хүсэлт;

25.1.7.хуульд заасан бусад.

¹⁰ Барааны тэмдэг, газар зүйн заалтын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2010 оны 26 дугаарт нийтлэгдсэн.

25.2.Маргаан шийдвэрлэх зөвлөлийн шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл шийдвэрийг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор гомдлоо шүүхэд гаргах эрхтэй.

25.3.Маргаан шийдвэрлэх зөвлөлийг нийт гишүүдийн дийлэнх олонхын ирцтэйгээр хуралдуулах бөгөөд хуралдаанд оролцсон гишүүдийн ердийн олонхын саналаар асуудлыг шийдвэрлэнэ.

25.4.Маргаан шийдвэрлэх зөвлөл энэ хуулийн 25.1-д заасан гомдол нь үндэслэлтэй эсэхийг хянаж, маргаан гарах үндэслэл болсон шийдвэрийг хэвээр үлдээх, эсхүл хүчингүй болгох шийдвэр гаргах бөгөөд уг шийдвэр нь тогтоол хэлбэртэй байна.

25.5.Маргаан шийдвэрлэх зөвлөл маргаан үүссэн шалтгаан, нөхцөлийг арилгуулах, оюуны өмчийн хууль тогтоомж зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор зөвлөмж гаргах эрхтэй.

25.6.Маргаан шийдвэрлэх зөвлөл гомдлын дагуу маргаан үүсгэснээс хойш 90 хоногийн дотор шийдвэр гаргах бөгөөд шаардлагатай гэж үзвэл гомдол гаргагчийн зөвшөөрлөөр шийдвэр гаргах хугацааг 30 хоногоор сунгаж болно.

26 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

26.1.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль¹¹, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

26.2.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд¹² заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

27 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

27.1.Энэ хуулийг 2020 оны 12 дугаар сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

¹¹ Эрүүгийн хууль /Шинэчилсэн найруулга/ “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2016 оны 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

¹² Төрийн албаны тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2018 оны 1 дугаарт нийтлэгдсэн.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2020 оны 01 дүгээр
сарын 23-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/20 дугаар зүйлийн 20.2.8 дахь заалт:

“20.2.8.оюуны өмчийн эрх борлуулсны орлогод 5 хувиар.”

2/21 дүгээр зүйлийн 21.1.13, 21.1.14 дэх заалт:

“21.1.13.оюуны өмчийн эрхийн зуучлалаас олсон орлого;
21.1.14.оюуны өмчийн эрхийг барьцаалсан зээлийн хүүгийн
орлого.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Оюуны өмчийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 05 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 46

Улаанбаатар
хот

Зарим газар нутгийг улсын тусгай хамгаалалтад авах, хилийн заагт өөрчлөлт оруулах тухай

Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Байгалийн бүс, бүслүүрийн онцлог хэв шинж, унаган төрх, байгалийн өвөрмөц тогтоц, түүх, соёл, шинжлэх ухаан, танин мэдэхүй, экологийн хувьд онцгой ач холбогдол бүхий зарим газар нутгийг доор дурдсан ангиллаар улсын тусгай хамгаалалтад авсугай:

1/Онон-Балжийн байгалийн цогцолборт газрын А хэсгийн хилийн заагт Хэнтий аймгийн Дадал, Биндэр сумын зарим хэсгийг хамруулан өргөтгөлөөр;

2/Дэвэлийн арал байгалийн нөөц газрын хилийн заагт Увс аймгийн Ховд, Бөхмөрөн сум, Баян-Өлгий аймгийн Ногооннуур, Алтанцөгц сумын нутагт орших Ачит нуурыг хамруулан өргөтгөж байгалийн цогцолборт газрын ангиллаар;

3/Завхан аймгийн Дөрвөлжин сумын нутагт орших Хомын талыг байгалийн цогцолборт газрын ангиллаар;

4/Хэнтий аймгийн Батширээт, Биндэр сумын нутагт орших Гутайн даваа-Хөмүүл голын эхийг байгалийн цогцолборт газрын ангиллаар;

5/Баянхонгор аймгийн Галуут сумын нутагт орших Хан уул орчмын газрыг Хангайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын өргөтгөлөөр;

6/Алтан хөхий уулын байгалийн нөөц газрын хилийн заагт Ховд аймгийн Мянгад сумын зарим хэсгийг хамруулан өргөтгөлөөр;

7/Баянхонгор аймгийн Гурванбулаг, Завхан аймгийн Отгон сумын нутагт орших Хөх нуур-Бумбат орчмын газрыг байгалийн нөөц газрын ангиллаар;

8/Хэнтий аймгийн Өмнөдэлгэр, Батширээт, Биндэр, Баян-Адрага сумын нутагт орших Хурх хүйтний хөндий орчмын газрыг байгалийн нөөц газрын ангиллаар;

9/Баянхонгор аймгийн Галуут сумын нутагт орших Баянхонгор хайрхан уулыг дурсгалт газрын ангиллаар.

2.Орхоны хөндийн байгалийн цогцолборт газрын хязгаарлалтын бүс дэх Өвөрхангай аймгийн Бат-Өлзий сумын төв орчмын 3108.92 га газрыг тусгай хамгаалалттай газар нутгаас чөлөөлж, хилийн заагт өөрчлөлт оруулсугай.

3.Онон-Балжийн байгалийн цогцолборт газрын өргөтгөлийн хилийн заагийг 1 дүгээр, Ачит нуур-Дэвэлийн арлын байгалийн цогцолборт газрын хилийн заагийг 2 дугаар, Хомын талын байгалийн цогцолборт газрын хилийн заагийг 3 дугаар, Гутайн даваа-Хөмүүл голын эхийн байгалийн цогцолборт газрын хилийн заагийг 4 дүгээр, Хангайн нурууны байгалийн цогцолборт газрын өргөтгөлийн хилийн заагийг 5 дугаар, Орхоны хөндийн байгалийн цогцолборт газрын хилийн заагийн өөрчлөлтийн солбицлыг 6 дугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

4.Байгалийн нөөц болон дурсгалт газрын ангиллаар улсын тусгай хамгаалалтад авч байгаа газар нутгийн хилийн заагийг тогтоохыг Монгол Улсын Засгийн газар /У.Хүрэлсүх/-т даалгасугай.

5.Энэ тогтоолыг баталсантай холбогдуулан “Зарим газар нутгийг улсын тусгай хамгаалалтад авах тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2000 оны 04 дүгээр сарын 14-ний өдрийн 29 дүгээр тогтоолын 1 дэх заалтын 2 дахь дэд заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
46 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

**ОНОН-БАЛЖИЙН БАЙГАЛИЙН ЦОГЦОЛБОРТ
ГАЗРЫН А ХЭСГИЙН ХИЛИЙН ЗААГ**

№	Аймгийн нэр	Уртраг	Өргөрөг	Талбайн хэмжээ /га/
1	Хэнтий	110° 40' 30.533" E	49° 8' 32.787" N	27867.14
2		110° 40' 46.711" E	49° 8' 24.764" N	
3		110° 41' 17.390" E	49° 8' 14.193" N	
4		110° 41' 39.063" E	49° 8' 12.021" N	
5		110° 42' 6.746" E	49° 8' 23.380" N	
6		110° 42' 35.896" E	49° 8' 32.775" N	
7		110° 43' 20.072" E	49° 8' 41.057" N	
8		110° 43' 49.595" E	49° 8' 40.699" N	
9		110° 44' 47.879" E	49° 8' 34.592" N	
10		110° 45' 6.503" E	49° 8' 36.955" N	
11		110° 45' 10.897" E	49° 8' 30.569" N	
12		110° 45' 16.582" E	49° 8' 23.345" N	
13		110° 45' 23.270" E	49° 8' 18.045" N	
14		110° 45' 30.521" E	49° 8' 14.213" N	
15		110° 45' 43.307" E	49° 8' 9.475" N	
16		110° 45' 58.166" E	49° 8' 1.373" N	

17	110° 46' 10.773" E	49° 7' 50.167" N
18	110° 46' 18.848" E	49° 7' 33.838" N
19	110° 46' 25.426" E	49° 7' 19.982" N
20	110° 46' 29.600" E	49° 7' 8.378" N
21	110° 46' 37.923" E	49° 6' 57.542" N
22	110° 46' 50.639" E	49° 6' 49.852" N
23	110° 47' 2.422" E	49° 6' 45.965" N
24	110° 47' 12.626" E	49° 6' 43.713" N
25	110° 47' 31.316" E	49° 6' 41.502" N
26	110° 47' 47.823" E	49° 6' 42.560" N
27	110° 48' 6.747" E	49° 6' 42.299" N
28	110° 48' 24.009" E	49° 6' 40.637" N
29	110° 48' 38.964" E	49° 6' 35.968" N
30	110° 48' 53.260" E	49° 6' 28.277" N
31	110° 49' 6.938" E	49° 6' 17.895" N
32	110° 49' 22.388" E	49° 6' 5.673" N
33	110° 49' 31.465" E	49° 5' 55.662" N
34	110° 49' 41.998" E	49° 5' 42.822" N
35	110° 49' 46.311" E	49° 5' 29.981" N
36	110° 49' 50.252" E	49° 5' 19.022" N
37	110° 49' 52.339" E	49° 5' 4.891" N
38	110° 49' 58.203" E	49° 4' 57.681" N
39	110° 50' 9.203" E	49° 4' 47.244" N
40	110° 50' 16.384" E	49° 4' 41.791" N
41	110° 41' 49.415" E	49° 5' 8.455" N
42	110° 38' 27.953" E	49° 4' 22.765" N
43	110° 34' 16.256" E	49° 2' 32.435" N
44	110° 32' 53.574" E	49° 2' 23.549" N
45	110° 32' 28.068" E	49° 2' 1.577" N
46	110° 32' 55.259" E	49° 1' 35.059" N
47	110° 33' 58.211" E	49° 1' 1.757" N

48		110° 35' 4.103" E	49° 0' 15.015" N
49		110° 35' 21.158" E	49° 0' 2.911" N
50		110° 35' 35.495" E	48° 59' 54.012" N
51		110° 36' 25.318" E	48° 59' 7.472" N
52		110° 36' 55.668" E	48° 58' 43.302" N
53		110° 37' 0.364" E	48° 58' 21.315" N
54		110° 37' 45.216" E	48° 57' 48.082" N
55		110° 30' 48.237" E	48° 57' 28.858" N
56		110° 30' 48.983" E	48° 57' 13.126" N
57		110° 30' 53.000" E	48° 55' 48.438" N
58		110° 28' 57.605" E	48° 54' 16.918" N
59		110° 27' 38.525" E	48° 54' 8.263" N
60		110° 28' 14.455" E	48° 59' 36.237" N
61		110° 36' 23.839" E	49° 7' 25.682" N
62		111° 6' 39.589" E	49° 10' 57.752" N
63		111° 3' 1.797" E	49° 13' 27.072" N
64		111° 3' 2.989" E	49° 13' 33.767" N
65		111° 3' 3.624" E	49° 13' 49.419" N
66		111° 3' 3.708" E	49° 14' 2.298" N
67		111° 3' 8.846" E	49° 14' 11.115" N
68		111° 3' 18.669" E	49° 14' 16.171" N
69		111° 3' 24.949" E	49° 14' 18.157" N
70		111° 3' 58.522" E	49° 14' 25.622" N
71		111° 4' 18.445" E	49° 14' 24.280" N
72		111° 4' 32.781" E	49° 14' 24.437" N
73		111° 4' 41.831" E	49° 14' 24.536" N
74		111° 5' 2.627" E	49° 14' 25.453" N
75		111° 5' 22.007" E	49° 14' 26.931" N
76		111° 5' 40.490" E	49° 14' 29.954" N
77		111° 5' 47.015" E	49° 14' 33.901" N
78		111° 5' 46.210" E	49° 14' 42.610" N

79	111° 5' 38.495" E	49° 14' 54.666" N
80	111° 5' 35.693" E	49° 15' 4.243" N
81	111° 5' 20.402" E	49° 15' 39.500" N
82	111° 5' 51.703" E	49° 15' 48.135" N
83	111° 6' 29.869" E	49° 16' 0.336" N
84	111° 7' 50.333" E	49° 16' 19.711" N
85	111° 9' 3.103" E	49° 16' 36.646" N
86	111° 10' 23.575" E	49° 16' 58.063" N
87	111° 11' 30.134" E	49° 11' 53.644" N
88	111° 11' 31.221" E	49° 11' 50.736" N

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
46 дугаар тогтоолын 2 дугаар хавсралт

**АЧИТ НУУР-ДЭВЭЛИЙН АРЛЫН БАЙГАЛИЙН
ЦОГЦОЛБОРТ ГАЗРЫН ХИЛИЙН ЗААГ**

№	Аймгийн нэр	Уртраг	Өргөрөг	Талбайн хэмжээ /га/
1	Увс, Баян-Өлгий	90° 10' 32.720" E	49° 46' 31.900" N	211552.82
2		90° 39' 28.120" E	49° 46' 26.810" N	
3		90° 44' 21.000" E	49° 47' 31.830" N	
4		90° 48' 40.610" E	49° 47' 40.250" N	
5		90° 52' 36.640" E	49° 45' 6.200" N	
6		90° 48' 32.990" E	49° 43' 7.300" N	
7		90° 43' 8.760" E	49° 43' 5.160" N	
8		90° 43' 11.579" E	49° 37' 31.478" N	
9		90° 43' 13.832" E	49° 35' 31.883" N	
10		90° 43' 14.991" E	49° 35' 31.780" N	
11		90° 54' 42.983" E	49° 35' 31.794" N	
12		90° 54' 42.996" E	49° 39' 1.784" N	
13		90° 46' 23.997" E	49° 39' 1.770" N	
14		90° 46' 23.935" E	49° 40' 6.588" N	
15		90° 46' 36.439" E	49° 40' 15.612" N	
16		90° 51' 19.515" E	49° 41' 37.287" N	
17		90° 54' 42.996" E	49° 41' 37.419" N	
18		90° 54' 45.235" E	49° 41' 38.380" N	
19		90° 55' 0.602" E	49° 41' 37.515" N	
20		90° 55' 38.409" E	49° 41' 26.021" N	
21		90° 55' 59.983" E	49° 41' 19.456" N	
22		90° 56' 12.919" E	49° 41' 18.413" N	
23		90° 56' 22.519" E	49° 41' 18.371" N	

24	90° 56' 38.078" E	49° 41' 14.087" N
25	90° 56' 53.692" E	49° 41' 14.664" N
26	90° 59' 11.997" E	49° 40' 57.305" N
27	91° 5' 32.077" E	49° 40' 14.646" N
28	91° 5' 34.050" E	49° 37' 48.520" N
29	91° 4' 55.039" E	49° 37' 15.002" N
30	91° 5' 53.000" E	49° 35' 30.000" N
31	91° 0' 0.000" E	49° 35' 30.000" N
32	90° 59' 59.032" E	49° 30' 1.751" N
33	90° 52' 58.970" E	49° 30' 1.792" N
34	90° 53' 0.000" E	49° 25' 35.000" N
35	90° 55' 20.000" E	49° 25' 35.000" N
36	90° 55' 20.000" E	49° 28' 0.000" N
37	90° 58' 0.000" E	49° 28' 0.000" N
38	90° 58' 0.000" E	49° 23' 45.000" N
39	90° 53' 0.000" E	49° 23' 45.000" N
40	90° 53' 0.000" E	49° 20' 0.000" N
41	90° 52' 19.630" E	49° 18' 47.030" N
42	90° 50' 54.790" E	49° 18' 57.776" N
43	90° 50' 18.589" E	49° 18' 42.640" N
44	90° 49' 44.403" E	49° 18' 37.715" N
45	90° 49' 13.814" E	49° 18' 44.101" N
46	90° 48' 56.437" E	49° 18' 48.057" N
47	90° 48' 40.887" E	49° 18' 47.763" N
48	90° 48' 39.665" E	49° 18' 56.844" N
49	90° 48' 6.615" E	49° 19' 3.178" N
50	90° 47' 37.561" E	49° 19' 11.729" N
51	90° 47' 12.940" E	49° 19' 22.911" N
52	90° 46' 3.060" E	49° 19' 26.023" N
53	90° 44' 22.909" E	49° 19' 14.478" N
54	90° 43' 4.615" E	49° 19' 6.769" N
55	90° 41' 44.286" E	49° 19' 18.475" N
56	90° 41' 29.721" E	49° 19' 27.044" N
57	90° 44' 15.900" E	49° 21' 39.300" N
58	90° 45' 45.800" E	49° 23' 29.600" N
59	90° 45' 48.800" E	49° 27' 19.600" N
60	90° 47' 14.600" E	49° 31' 0.600" N
61	90° 46' 23.300" E	49° 33' 0.300" N
62	90° 40' 42.226" E	49° 35' 42.519" N
63	90° 40' 38.985" E	49° 35' 43.975" N
64	90° 40' 35.223" E	49° 35' 44.263" N

65	90° 40' 31.611" E	49° 35' 44.840" N
66	90° 40' 28.288" E	49° 35' 44.112" N
67	90° 40' 26.200" E	49° 35' 42.272" N
68	90° 40' 25.678" E	49° 35' 40.212" N
69	90° 40' 24.813" E	49° 35' 37.891" N
70	90° 40' 23.069" E	49° 35' 35.433" N
71	90° 40' 13.689" E	49° 35' 31.162" N
72	90° 40' 12.385" E	49° 35' 25.024" N
73	90° 40' 12.659" E	49° 35' 20.972" N
74	90° 40' 12.220" E	49° 35' 18.075" N
75	90° 40' 8.031" E	49° 35' 16.344" N
76	90° 40' 2.236" E	49° 35' 15.191" N
77	90° 39' 57.320" E	49° 35' 16.056" N
78	90° 39' 53.131" E	49° 35' 14.751" N
79	90° 39' 50.028" E	49° 35' 12.183" N
80	90° 39' 58.487" E	49° 35' 10.412" N
81	90° 40' 5.285" E	49° 35' 7.954" N
82	90° 40' 12.797" E	49° 35' 6.512" N
83	90° 40' 18.015" E	49° 35' 5.056" N
84	90° 40' 21.943" E	49° 35' 4.232" N
85	90° 40' 27.354" E	49° 35' 1.211" N
86	90° 40' 38.120" E	49° 34' 56.954" N
87	90° 40' 45.495" E	49° 34' 54.358" N
88	90° 40' 54.916" E	49° 34' 50.417" N
89	90° 41' 1.700" E	49° 34' 45.679" N
90	90° 41' 8.635" E	49° 34' 42.493" N
91	90° 41' 16.160" E	49° 34' 40.035" N
92	90° 41' 23.974" E	49° 34' 34.102" N
93	90° 41' 30.195" E	49° 34' 26.576" N
94	90° 41' 35.689" E	49° 34' 20.795" N
95	90° 41' 40.468" E	49° 34' 14.862" N
96	90° 41' 44.945" E	49° 34' 8.202" N
97	90° 41' 47.705" E	49° 33' 58.946" N
98	90° 41' 49.724" E	49° 33' 50.418" N
99	90° 41' 51.028" E	49° 33' 39.994" N
100	90° 41' 50.300" E	49° 33' 30.738" N
101	90° 41' 48.419" E	49° 33' 23.213" N
102	90° 41' 45.384" E	49° 33' 13.092" N
103	90° 41' 39.891" E	49° 33' 5.854" N
104	90° 41' 33.807" E	49° 32' 58.919" N
105	90° 41' 29.619" E	49° 32' 55.294" N

106	90° 41' 24.840" E	49° 32' 49.663" N
107	90° 41' 19.346" E	49° 32' 43.291" N
108	90° 41' 17.026" E	49° 32' 40.833" N
109	90° 41' 12.398" E	49° 32' 35.340" N
110	90° 40' 57.360" E	49° 32' 24.628" N
111	90° 40' 39.274" E	49° 32' 13.930" N
112	90° 40' 22.355" E	49° 32' 6.981" N
113	90° 39' 59.064" E	49° 32' 1.200" N
114	90° 39' 46.182" E	49° 31' 55.707" N
115	90° 39' 28.975" E	49° 31' 51.655" N
116	90° 39' 13.924" E	49° 31' 50.639" N
117	90° 38' 55.261" E	49° 31' 48.469" N
118	90° 38' 37.326" E	49° 31' 46.725" N
119	90° 38' 26.765" E	49° 31' 44.556" N
120	90° 38' 14.035" E	49° 31' 42.688" N
121	90° 38' 2.320" E	49° 31' 43.979" N
122	90° 37' 51.183" E	49° 31' 44.556" N
123	90° 37' 44.674" E	49° 31' 43.114" N
124	90° 37' 39.469" E	49° 31' 40.655" N
125	90° 37' 34.978" E	49° 31' 38.197" N
126	90° 37' 21.094" E	49° 31' 31.111" N
127	90° 37' 9.092" E	49° 31' 24.739" N
128	90° 36' 54.040" E	49° 31' 14.618" N
129	90° 36' 32.919" E	49° 30' 55.529" N
130	90° 36' 30.749" E	49° 30' 50.462" N
131	90° 36' 31.615" E	49° 30' 45.545" N
132	90° 36' 33.496" E	49° 30' 41.494" N
133	90° 36' 34.801" E	49° 30' 37.580" N
134	90° 36' 38.563" E	49° 30' 34.985" N
135	90° 36' 44.208" E	49° 30' 29.340" N
136	90° 36' 47.682" E	49° 30' 24.273" N
137	90° 36' 48.108" E	49° 30' 18.780" N
138	90° 36' 48.836" E	49° 30' 9.373" N
139	90° 36' 49.124" E	49° 30' 4.456" N
140	90° 36' 48.973" E	49° 29' 59.389" N
141	90° 36' 46.089" E	49° 29' 55.489" N
142	90° 36' 43.631" E	49° 29' 52.879" N
143	90° 36' 41.461" E	49° 29' 49.419" N
144	90° 36' 41.598" E	49° 29' 46.233" N
145	90° 36' 41.310" E	49° 29' 43.335" N
146	90° 36' 43.480" E	49° 29' 39.861" N

147	90° 36' 52.159" E	49° 29' 28.723" N
148	90° 36' 59.245" E	49° 29' 15.128" N
149	90° 37' 2.294" E	49° 29' 10.939" N
150	90° 37' 6.194" E	49° 29' 7.025" N
151	90° 37' 9.092" E	49° 29' 3.853" N
152	90° 37' 11.976" E	49° 28' 59.074" N
153	90° 37' 14.008" E	49° 28' 55.751" N
154	90° 37' 17.482" E	49° 28' 51.988" N
155	90° 37' 23.113" E	49° 28' 46.632" N
156	90° 37' 27.604" E	49° 28' 41.139" N
157	90° 37' 30.790" E	49° 28' 37.664" N
158	90° 37' 34.250" E	49° 28' 34.478" N
159	90° 37' 38.453" E	49° 28' 30.139" N
160	90° 37' 43.328" E	49° 28' 28.532" N
161	90° 37' 49.013" E	49° 28' 26.815" N
162	90° 37' 55.372" E	49° 28' 26.664" N
163	90° 38' 2.471" E	49° 28' 26.376" N
164	90° 38' 11.439" E	49° 28' 22.476" N
165	90° 38' 22.137" E	49° 28' 19.290" N
166	90° 38' 31.256" E	49° 28' 16.983" N
167	90° 38' 40.374" E	49° 28' 15.884" N
168	90° 38' 48.175" E	49° 28' 13.357" N
169	90° 38' 54.972" E	49° 28' 11.476" N
170	90° 39' 2.937" E	49° 28' 10.473" N
171	90° 39' 9.296" E	49° 28' 10.034" N
172	90° 39' 18.703" E	49° 28' 9.306" N
173	90° 39' 27.478" E	49° 28' 6.614" N
174	90° 39' 40.827" E	49° 28' 1.492" N
175	90° 39' 50.673" E	49° 27' 59.020" N
176	90° 39' 59.517" E	49° 27' 54.955" N
177	90° 40' 3.033" E	49° 27' 51.178" N
178	90° 40' 8.031" E	49° 27' 46.743" N
179	90° 40' 10.915" E	49° 27' 42.554" N
180	90° 40' 13.387" E	49° 27' 37.198" N
181	90° 40' 12.948" E	49° 27' 28.945" N
182	90° 40' 14.967" E	49° 27' 21.570" N
183	90° 40' 15.983" E	49° 27' 13.619" N
184	90° 40' 18.153" E	49° 27' 6.533" N
185	90° 40' 21.915" E	49° 26' 56.109" N
186	90° 40' 24.374" E	49° 26' 46.277" N
187	90° 40' 26.118" E	49° 26' 34.851" N

188	90° 40' 26.832" E	49° 26' 27.476" N
189	90° 40' 26.832" E	49° 26' 20.376" N
190	90° 40' 25.390" E	49° 26' 14.883" N
191	90° 40' 22.781" E	49° 26' 8.662" N
192	90° 40' 21.339" E	49° 25' 59.695" N
193	90° 40' 18.592" E	49° 25' 53.048" N
194	90° 40' 10.490" E	49° 25' 42.048" N
195	90° 40' 6.205" E	49° 25' 38.367" N
196	90° 40' 2.113" E	49° 25' 34.248" N
197	90° 40' 0.967" E	49° 25' 31.455" N
198	90° 40' 58.946" E	49° 19' 47.404" N
199	90° 41' 25.614" E	49° 19' 16.217" N
200	90° 41' 24.983" E	49° 18' 49.767" N
201	90° 40' 0.582" E	49° 18' 44.672" N
202	90° 36' 43.675" E	49° 16' 43.973" N
203	90° 29' 14.401" E	49° 13' 41.807" N
204	90° 29' 13.993" E	49° 14' 5.908" N
205	90° 30' 23.256" E	49° 15' 31.917" N
206	90° 30' 19.713" E	49° 17' 24.376" N
207	90° 31' 15.751" E	49° 18' 49.568" N
208	90° 28' 59.790" E	49° 22' 4.125" N
209	90° 26' 17.316" E	49° 23' 52.495" N
210	90° 22' 59.789" E	49° 27' 5.930" N
211	90° 16' 34.723" E	49° 26' 4.970" N
212	90° 12' 55.056" E	49° 28' 3.500" N
213	90° 13' 19.743" E	49° 29' 42.150" N
214	90° 17' 36.665" E	49° 32' 46.281" N
215	90° 22' 52.188" E	49° 33' 39.916" N
216	90° 17' 40.400" E	49° 38' 32.400" N
217	90° 19' 37.120" E	49° 40' 18.757" N
218	90° 20' 3.880" E	49° 40' 31.330" N
219	90° 19' 15.880" E	49° 40' 56.450" N
220	90° 17' 56.150" E	49° 40' 17.440" N
221	90° 16' 52.100" E	49° 40' 4.440" N
222	90° 16' 15.430" E	49° 39' 49.630" N
223	90° 15' 44.800" E	49° 39' 37.200" N
224	90° 14' 28.070" E	49° 41' 32.170" N
225	90° 13' 46.320" E	49° 42' 40.420" N
226	90° 12' 36.510" E	49° 44' 1.380" N
227	90° 11' 1.600" E	49° 45' 36.030" N

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
46 дугаар тогтоолын 3 дугаар хавсралт

**ХОМЫН ТАЛЫН БАЙГАЛИЙН ЦОГЦОЛБОРТ
ГАЗРЫН ХИЛИЙН ЗААГ**

№	Аймгийн нэр	Уртраг	Өргөрөг	Талбайн хэмжээ /га/
1	Завхан	93° 50' 58.884" E	48° 8' 42.000" N	411403.82
2		93° 54' 45.360" E	48° 8' 4.092" N	
3		94° 0' 17.892" E	48° 13' 49.908" N	
4		94° 3' 41.539" E	48° 16' 54.689" N	
5		94° 5' 38.078" E	48° 15' 48.597" N	
6		94° 8' 18.501" E	48° 15' 3.322" N	
7		94° 13' 8.304" E	48° 13' 27.412" N	
8		94° 13' 18.305" E	48° 13' 10.270" N	
9		94° 13' 52.967" E	48° 13' 10.501" N	
10		94° 15' 58.619" E	48° 8' 47.653" N	
11		94° 18' 29.722" E	48° 8' 14.726" N	
12		94° 18' 31.174" E	48° 2' 47.505" N	
13		94° 26' 6.186" E	48° 2' 48.885" N	
14		94° 26' 48.433" E	48° 1' 43.223" N	
15		94° 28' 20.416" E	48° 0' 34.943" N	
16		94° 28' 40.136" E	47° 58' 14.497" N	
17		94° 28' 35.577" E	47° 56' 37.227" N	
18		94° 28' 23.149" E	47° 55' 29.331" N	
19		94° 26' 42.747" E	47° 52' 33.728" N	
20		94° 25' 3.900" E	47° 52' 3.972" N	
21		94° 23' 0.744" E	47° 51' 26.856" N	
22		94° 17' 41.100" E	47° 48' 26.388" N	
23		94° 11' 42.308" E	47° 47' 36.329" N	
24		94° 10' 37.763" E	47° 47' 24.257" N	
25		94° 7' 14.351" E	47° 46' 47.536" N	
26		93° 59' 37.128" E	47° 44' 1.587" N	
27		93° 37' 25.763" E	47° 39' 51.511" N	
28		93° 37' 18.828" E	47° 39' 52.033" N	
29		93° 37' 10.812" E	47° 39' 59.071" N	
30		93° 36' 53.783" E	47° 40' 25.795" N	
31		93° 33' 34.657" E	47° 41' 44.992" N	
32		93° 29' 58.364" E	47° 43' 42.326" N	
33		93° 26' 15.672" E	47° 45' 46.225" N	
34		93° 22' 23.064" E	47° 48' 44.066" N	
35		93° 19' 11.628" E	47° 50' 35.412" N	

36		93° 17' 38.959" E	47° 51' 34.272" N
37		93° 17' 35.251" E	47° 53' 11.611" N
38		93° 17' 54.367" E	47° 55' 38.868" N
39		93° 18' 0.766" E	47° 57' 6.608" N
40		93° 19' 52.470" E	47° 58' 7.898" N
41		93° 16' 40.237" E	48° 0' 0.288" N
42		93° 17' 2.155" E	48° 0' 34.964" N
43		93° 16' 51.388" E	48° 1' 6.261" N
44		93° 16' 57.843" E	48° 1' 52.211" N
45		93° 17' 43.353" E	48° 2' 47.679" N
46		93° 20' 16.337" E	48° 4' 1.603" N
47		93° 22' 32.732" E	48° 5' 32.597" N
48		93° 24' 10.043" E	48° 7' 0.735" N
49		93° 25' 7.337" E	48° 8' 17.365" N
50		93° 25' 41.449" E	48° 9' 35.683" N
51		93° 25' 47.676" E	48° 10' 44.940" N
52		93° 25' 28.870" E	48° 11' 55.004" N
53		93° 24' 37.620" E	48° 13' 0.336" N
54		93° 26' 23.460" E	48° 13' 58.296" N
55		93° 28' 53.580" E	48° 15' 49.860" N
56		93° 29' 25.476" E	48° 17' 53.196" N
57		93° 29' 24.488" E	48° 18' 32.122" N
58		93° 34' 34.680" E	48° 13' 52.104" N
59		93° 44' 0.636" E	48° 12' 9.792" N
60		93° 50' 58.884" E	48° 8' 42.000" N
61		94° 0' 0.000" E	47° 54' 29.988" N
62		94° 3' 47.412" E	47° 54' 29.988" N
63		94° 4' 29.784" E	47° 54' 59.544" N
64		94° 4' 29.784" E	47° 56' 44.988" N
65		94° 0' 0.000" E	47° 56' 44.988" N

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
46 дугаар тогтоолын 4 дүгээр хавсралт

**ГУТАЙН ДАВАА-ХӨМҮҮЛ ГОЛЫН ЭХИЙН БАЙГАЛИЙН
ЦОГЦОЛБОРТ ГАЗРЫН ХИЛИЙН ЗААГ**

№	Аймгийн нэр	Уртраг	Өргөрөг	Талбайн хэмжээ /га/
1	Хэнтий	110° 29' 8.440" E	48° 44' 59.210" N	102690.69
2		110° 14' 58.106" E	48° 44' 2.141" N	
3		110° 13' 5.840" E	48° 50' 48.320" N	
4		110° 11' 55.903" E	48° 55' 12.974" N	
5		110° 11' 59.188" E	48° 57' 11.994" N	
6		110° 19' 0.321" E	49° 9' 46.451" N	
7		110° 19' 0.044" E	49° 9' 46.718" N	
8		110° 18' 56.927" E	49° 9' 48.132" N	
9		110° 18' 47.410" E	49° 9' 48.009" N	
10		110° 18' 41.134" E	49° 9' 46.869" N	
11		110° 18' 31.782" E	49° 9' 46.127" N	
12		110° 18' 19.944" E	49° 9' 46.265" N	
13		110° 18' 13.050" E	49° 9' 48.064" N	
14		110° 18' 7.942" E	49° 9' 51.360" N	
15		110° 18' 4.440" E	49° 9' 54.285" N	
16		110° 18' 2.751" E	49° 9' 55.287" N	
17		110° 18' 1.199" E	49° 9' 55.356" N	
18		110° 17' 49.855" E	49° 9' 48.366" N	
19		110° 17' 45.131" E	49° 9' 44.191" N	
20		110° 17' 41.561" E	49° 9' 42.873" N	
21		110° 17' 37.578" E	49° 9' 42.900" N	
22		110° 17' 30.190" E	49° 9' 46.279" N	
23		110° 17' 26.908" E	49° 9' 46.045" N	
24		110° 17' 21.071" E	49° 9' 44.809" N	
25		110° 17' 15.661" E	49° 9' 43.175" N	
26		110° 17' 12.323" E	49° 9' 43.257" N	
27		110° 17' 8.272" E	49° 9' 43.944" N	
28		110° 16' 59.772" E	49° 9' 48.874" N	
29		110° 16' 53.976" E	49° 9' 51.154" N	
30		110° 16' 50.296" E	49° 9' 54.463" N	
31		110° 16' 49.019" E	49° 9' 57.732" N	
32		110° 16' 49.410" E	49° 10' 2.071" N	
33		110° 16' 50.351" E	49° 10' 7.606" N	
34		110° 16' 48.744" E	49° 10' 9.638" N	

35		110° 16' 45.654" E	49° 10' 11.163" N	
36		110° 16' 32.773" E	49° 10' 16.409" N	
37		110° 16' 26.813" E	49° 10' 19.828" N	
38		110° 16' 22.776" E	49° 10' 27.866" N	
39		Улсын хил дагуу		
40		110° 32' 8.354" E	49° 11' 19.867" N	
41		110° 32' 24.839" E	49° 11' 16.483" N	
42		110° 33' 16.848" E	49° 10' 54.552" N	
43		110° 33' 53.954" E	49° 10' 18.228" N	
44		110° 36' 54.651" E	49° 9' 4.881" N	
45		110° 38' 5.046" E	49° 9' 2.725" N	
46		110° 38' 45.394" E	49° 8' 45.064" N	
47		110° 39' 57.244" E	49° 8' 47.234" N	
48		110° 40' 30.533" E	49° 8' 32.787" N	
49		110° 36' 23.839" E	49° 7' 25.682" N	
50		110° 28' 14.455" E	48° 59' 36.237" N	
51		110° 27' 20.793" E	48° 51' 25.792" N	
52		110° 29' 3.579" E	48° 49' 16.579" N	
53		110° 29' 23.573" E	48° 48' 13.188" N	

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
46 дугаар тогтоолын 5 дугаар хавсралт

**ХАНГАЙН НУРУУНЫ БАЙГАЛИЙН ЦОГЦОЛБОРТ
ГАЗРЫН ӨРГӨТГӨЛИЙН ХИЛИЙН ЗААГ**

№	Аймгийн нэр	Уртраг	Өргөрөг	Талбайн хэмжээ /га/
1	Баянхонгор	100° 6' 26.526" E	46° 51' 33.901" N	35712.55
2		99° 50' 57.978" E	46° 48' 5.459" N	
3		99° 49' 56.176" E	46° 49' 36.442" N	
4		99° 49' 44.468" E	46° 51' 30.051" N	
5		99° 49' 12.448" E	46° 54' 28.114" N	
6		99° 49' 11.799" E	46° 56' 28.118" N	
7		99° 50' 22.881" E	46° 58' 21.281" N	
8		99° 54' 6.632" E	46° 59' 10.678" N	
9		99° 54' 49.452" E	47° 0' 45.335" N	
10		99° 55' 41.169" E	47° 2' 39.542" N	
11		99° 54' 0.592" E	47° 3' 43.268" N	
12		99° 58' 24.968" E	47° 1' 35.595" N	
13		100° 2' 37.571" E	46° 57' 14.697" N	

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
46 дугаар тогтоолын 6 дугаар хавсралт

**ОРХОНЫ ХӨНДИЙН БАЙГАЛИЙН ЦОГЦОЛБОРТ
ГАЗРЫН ХИЛИЙН ЗААГТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ**

№	Аймгийн нэр	Уртраг	Өргөрөг	Талбайн хэмжээ /га/
1	Өвөрхангай	102° 12' 20.533" E	46° 48' 56.069" N	3108.92
2		102° 11' 37.385" E	46° 50' 22.831" N	
3		102° 15' 58.061" E	46° 52' 4.467" N	
4		102° 20' 16.731" E	46° 52' 29.598" N	
5		102° 20' 35.584" E	46° 51' 11.115" N	
6		102° 17' 30.156" E	46° 50' 54.158" N	

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 05 дугаар
сарын 07-ны өдөр

Дугаар 47

Улаанбаатар
хот

**Зарим газар нутгийг улсын тусгай
хамгаалалтад авах тухай**

Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 2 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Байгалийн бүс, бүслүүрийн онцлог хэв шинж, унаган төрх, байгалийн өвөрмөц тогтоц, түүх, соёл, экологийн хувьд онцгой ач холбогдол бүхий Ноён уулын байгалийн нөөц болон дурсгалт газрын хилийн заагт Сэлэнгэ аймгийн Мандал сум, Төв аймгийн Борнуур, Батсүмбэр сумын зарим хэсгийг хамруулан дархан цаазат газрын ангиллаар улсын тусгай хамгаалалтад авсугай.

2.Ноён уулын дархан цаазат газрын хамгаалалтын захиргааг байгуулж, шаардагдах хөрөнгийг жил бүрийн батлагдсан төсвийн хүрээнд багтаан зохион байгуулах арга хэмжээ авахыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд /Н.Цэрэнбат/-д даалгасугай.

3.Ноён уулын дархан цаазат газрын хилийн заагийг хавсралтаар баталсугай.

4.Энэ тогтоолыг баталсантай холбогдуулан “Зарим газар нутгийг улсын тусгай хамгаалалтад авах тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2016

оны 02 дугаар сарын 04-ний өдрийн 13 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны
47 дугаар тогтоолын хавсралт

**НОЁН УУЛЫН ДАРХАН ЦААЗАТ
ГАЗРЫН ХИЛИЙН ЗААГ**

№	Аймгийн нэр	Уртраг	Өргөрөг	Талбайн хэмжээ /га/
1	Сэлэнгэ	106° 38' 25,360" E	48° 43' 38,750" N	21670.00
2		106° 39' 22,000" E	48° 40' 57,300" N	
3		106° 39' 50,740" E	48° 39' 23,650" N	
4		106° 41' 56,780" E	48° 37' 48,570" N	
5		106° 42' 3,080" E	48° 35' 54,160" N	
6		106° 38' 17,740" E	48° 35' 24,710" N	
7		106° 37' 24,660" E	48° 35' 55,040" N	
8		106° 36' 41,510" E	48° 35' 58,340" N	
9		106° 33' 1,170" E	48° 35' 13,850" N	
10		106° 32' 19,480" E	48° 35' 20,680" N	
11		106° 32' 10,710" E	48° 35' 52,760" N	
12		106° 28' 0,950" E	48° 37' 8,240" N	
13		106° 25' 54,990" E	48° 37' 46,980" N	
14		106° 25' 12,540" E	48° 40' 37,720" N	
15		106° 31' 19,270" E	48° 42' 2,680" N	
16		106° 32' 24,990" E	48° 43' 30,760" N	
1	Төв	106° 29' 11,023" E	48° 33' 21,855" N	650.00
2		106° 29' 16,919" E	48° 33' 37,434" N	
3		106° 29' 43,800" E	48° 33' 33,300" N	
4		106° 30' 43,277" E	48° 34' 2,296" N	
5		106° 31' 51,298" E	48° 33' 13,876" N	
6		106° 33' 1,796" E	48° 33' 8,095" N	

7	106° 34' 23,806" E	48° 32' 10,749" N
8	106° 34' 14,714" E	48° 32' 2,251" N
9	106° 31' 41,715" E	48° 32' 50,880" N
10	106° 29' 54,910" E	48° 33' 15,636" N
11	106° 29' 23,336" E	48° 33' 11,135" N

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 05 дугаар
сарын 14-ний өдөр

Дугаар 55

Улаанбаатар
хот

Хот байгуулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсэг, Хот байгуулалтын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2 дахь заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Нийслэл Улаанбаатар хотын хүн амын хэт төвлөрөл, хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлж буй агаар, ус, хөрсний бохирдол, сөрөг нөлөөг бууруулах, олон улсын нисэх онгоцны буудлыг түшиглэн эдийн засгийн тодорхой салбаруудыг тогтвортой хөгжлийн зорилгод нийцүүлэн хөгжүүлэх, хүн амыг эрүүл, аюулгүй орчинд ажиллаж, амьдрах таатай нөхцөлийг бүрдүүлэх, үйлдвэрлэл, тээвэр логистик, аялал жуулчлалыг дэмжих зорилгоор Төв аймгийн Сэргэлэн сумын нутаг дэвсгэрт орон нутгийн зэрэглэлтэй “Шинэ Зуунмод” болон “Майдар” хотыг шинээр байгуулсугай.

2.“Шинэ Зуунмод” болон “Майдар” хотуудыг байгуулахдаа Төв аймгийн Зуунмод, Сэргэлэн сумын төвийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, Монгол Улсын хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигтэй уялдуулан холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зохих арга хэмжээг үе шаттайгаар зохион байгуулан шийдвэрлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /У.Хүрэлсүх/-т даалгасугай.

3.Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын Их Хурлын Төрийн байгуулалтын байнгын хороо /С.Бямбацогт/, Эдийн засгийн байнгын хороо /Ж.Ганбаатар/-нд тус тус даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 06 дугаар
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 01

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Их Хурлын гишүүдийн бүрэн эрхийг хүлээн зөвшөөрөх тухай

2020 оны 06 дугаар сарын 24-ний өдөр явуулсан Монгол Улсын Их Хурлын ээлжит сонгуулийн дүн, Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин гуравдугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг, 7 дугаар зүйлийн 7.4 дэх хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 17.3.1 дэх заалтыг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Их Хурлын гишүүнээр сонгогдсон дараах нэр бүхий гишүүний бүрэн эрхийг хүлээн зөвшөөрсүгэй:

- 1/Ширнэнбаньдын Адъяшаа
- 2/Амгалангийн Адъяасүрэн
- 3/Норовын Алтанхуяг
- 4/Сайнбуянгийн Амарсайхан
- 5/Ганибалын Амартүвшин
- 6/Цогт-Очирын Анандбазар
- 7/Пүрэв-Очирын Анужин
- 8/Телуханы Аубакар
- 9/Төмөрбаатарын Аюурсайхан
- 10/Ёндонпэрэнлэйн Баатарбилэг
- 11/Хавдисламын Баделхан
- 12/Энхтайваны Бат-Амгалан
- 13/Сүхбаатарын Батболд
- 14/Жигжидийн Батжаргал
- 15/Дамбын Батлут
- 16/Баагаагийн Баттөмөр
- 17/Жамбын Батсуурь
- 18/Бадмаанямбуугийн Бат-Эрдэнэ
- 19/Дашдэмбэрэлийн Бат-Эрдэнэ
- 20/Жадамбын Бат-Эрдэнэ
- 21/Балжиннямын Баярсайхан
- 22/Буланы Бейсен
- 23/Хаянгаагийн Болорчулуун

- 24/Хүрэлбаатарын Булгантуяа
- 25/Сандагийн Бямбацогт
- 26/Жамбалын Ганбаатар
- 27/Сайнхүүгийн Ганбаатар
- 28/Дашдондогийн Ганбат
- 29/Гочоогийн Ганболд
- 30/Наянтайн Ганибал
- 31/Хассуурийн Ганхуяг
- 32/Цэрэнпилийн Даваасүрэн
- 33/Гонгорын Дамдинням
- 34/Тогмидын Доржханд
- 35/Борхүүгийн Дэлгэрсайхан
- 36/Болдын Жавхлан
- 37/Бадарчийн Жаргалмаа
- 38/Гомбожавын Занданшатар
- 39/Лхагвын Мөнхбаатар
- 40/Жамъянгийн Мөнхбат
- 41/Цэндийн Мөнх-Оргил
- 42/Гомпилдоогийн Мөнхцэцэг
- 43/Цэрэнжамцын Мөнхцэцэг
- 44/Нанзадын Наранбаатар
- 45/Хишгээгийн Нямбаатар
- 46/Салдангийн Одонтуяа
- 47/Мөнхөөгийн Оюунчимэг
- 48/Лувсаннамсрайн Оюун-Эрдэнэ
- 49/Дамдинсүрэнгийн Өнөрболор
- 50/Бөхчулууны Пүрэвдорж
- 51/Шатарбалын Раднаасэд
- 52/Цэндийн Сандаг-Очир
- 53/Даваажанцангийн Сарангэрэл
- 54/Батсүхийн Саранчимэг
- 55/Долгорсүрэнгийн Сумъяабазар
- 56/Жамъянхорлоогийн Сүхбаатар
- 57/Цэдэвийн Сэргэлэн
- 58/Дуламдоржийн Тогтохсүрэн
- 59/Цэвэгдоржийн Туваан
- 60/Ганзоригийн Тэмүүлэн
- 61/Чинбатын Ундрал
- 62/Ням-Осорын Учрал
- 63/Чимэдийн Хүрэлбаатар

- 64/Ухнаагийн Хүрэлсүх
- 65/Дамдины Цогтбаатар
- 66/Одонгийн Цогтгэрэл
- 67/Цэдэндамбын Цэрэнпунцаг
- 68/Жигжидсүрэнгийн Чинбүрэн
- 69/Содномын Чинзориг
- 70/Баттогтохын Чойжилсүрэн
- 71/Бямбасүрэнгийн Энх-Амгалан
- 72/Лувсанцэрэнгийн Энх-Амгалан
- 73/Баттөмөрийн Энхбаяр
- 74/Нямаагийн Энхболд
- 75/Төмөртөгоогийн Энхтүвшин

2.Энэ тогтоолыг 2020 оны 06 дугаар сарын 30-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

ХУРАЛДААН ДАРГАЛАГЧ

Х.БАДЕЛХАН

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2020 оны 06 дугаар
сарын 30-ны өдөр

Дугаар 02

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Их Хурлын даргыг сонгох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Хорин дөрөвдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 12 дугаар зүйл, 17 дугаар зүйлийн 17.3.2 дахь заалт, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсэг, санал хураалтын дүнг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Их Хурлын даргаар Улсын Их Хурлын гишүүн Гомбожавын Занданшатарыг сонгосугай.

2.Энэ тогтоолыг 2020 оны 06 дугаар сарын 30-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

ХУРАЛДААН ДАРГАЛАГЧ

Х.БАДЕЛХАН

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2020 оны 05 дугаар
сарын 19-ний өдөр

Дугаар 40

Улаанбаатар
хот

Шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1, 18.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Өндөр насны тэтгэвэр авах насанд хүрсэн шүүгч Тогтохын Туяаг Нийслэлийн Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2020 оны 05 дугаар
сарын 20-ны өдөр

Дугаар 41

Улаанбаатар
хот

Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавин нэгдүгээр зүйлийн 4, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Хөхийсүрэнгийн Батсүрэнг Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгчийн албан тушаалаас өөрийнх нь хүсэлтээр чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2020 оны 05 дугаар
сарын 21-ний өдөр

Дугаар 42

Улаанбаатар
хот

Зарим хүмүүсийг анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд томилох тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Тавин нэгдүгээр зүйлийн 2, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, 12 дугаар зүйлийн 16, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Хавсралтад дурдсан нэр бүхий 29 хүнийг анхан болон давж заалдах шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд томилсугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2020 оны
05 сарын 21-ний өдрийн 42 дугаар
зарлигийн хавсралт

Нэг. Давж заалдах шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд:

1.1. Лувсангийн Эрдэнэбатыг Хөвсгөл аймгийн Эрүү, Иргэний хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

1.2. Александрын Сарангэрэлийг Захиргааны хэргийн давж заалдах шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

Хоёр. Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд:

2.1. Хонгорын Нямдэлгэрийг Нийслэл дэх Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

2.2. Алгаагийн Түвшинтулгыг Архангай аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

2.3. Чулуунхүүгийн Оюунсүрэнг Говь-Алтай аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

2.4. Батжаргалын Мөнхзаяаг Сэлэнгэ аймаг дахь Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

Гурав. Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд:

3.1. Гончигжанцангийн Бямбажаргалыг Баянзүрх дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

3.2. Ганзоригийн Энхцэцэгийг Сүхбаатар дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

3.3. Олзвойн Чулуунчимэгийг Хан-Уул дүүргийн Иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

3.4. Базаррагчаагийн Гончигсумлааг Дорноговь аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

3.5. Хүрэлчөдөрийн Отгонжаргалыг Ховд аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

3.6. Хурметханы Тасхыныг Хэнтий аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд.

Дөрөв. Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд:

4.1. Гансүхийн Хатанцэцэгийг Баянзүрх дүүргийн Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.2. Мягмарын Далайхүү, Ганболдын Золбоо нарыг Баянгол дүүргийн Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.3. Борхүүгийн Бямбабаатарыг Сонгинохайрхан дүүргийн Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.4. Дашнямын Доржсүрэнг Хан-Уул дүүргийн Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.5. Энхбаатарын Энхжаргалыг Налайх дүүргийн Эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.6. Батсүхийн Болормааг Баян-Өлгий аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.7. Ганзоригийн Энхтунгалагийг Дорноговь аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.8. Гомбо-Очирын Намуунтуяаг Дорнод аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.9. Бухарзадагийн Володяаг Өмнөговь аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.10. Амарсайханы Мөнхсайханыг Увс аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.11. Нэргүйн Баярбаатарыг Сүхбаатар аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.12. Өркөний Бахытбекийг Ховд аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

4.13. Батсайханы Бээжинг Хөвсгөл аймаг дахь сум дундын эрүүгийн хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

Тав. Сум дундын шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд:

5.1. Ганболдын Батмөнх, Ганхүүгийн Даваанаран нарыг Өмнөговь аймгийн Ханбогд сум дахь сум дундын шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд;

5.2. Баатарын Болор-Эрдэнийг Хэнтий аймгийн Бор-Өндөр сум дахь сум дундын шүүхийн шүүгчийн албан тушаалд.

МОНГОЛ УЛСЫН ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ЗАРЛИГ

2020 оны 05 дугаар
сарын 21-ний өдөр

Дугаар 43

Улаанбаатар
хот

Ерөнхий шүүгч, шүүгчийн албан тушаалаас чөлөөлөх тухай

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 1, Шүүгчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.3.3 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн ЗАРЛИГ БОЛГОХ нь:

Өөр албан тушаалд томилсонтой холбогдуулан Лувсангийн Эрдэнэбатыг Хөвсгөл аймаг дахь сум дундын иргэний хэргийн анхан

шатны шүүхийн шүүгч, Ерөнхий шүүгчийн, Александрын Сарангэрэлийг Нийслэл дэх Захиргааны хэргийн анхан шатны шүүхийн шүүгчийн албан тушаалаас тус тус чөлөөлсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙЛӨГЧ**

**ХАЛТМААГИЙН
БАТТУЛГА**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 12 дугаар
сарын 25-ны өдөр

Дугаар 466

Улаанбаатар
хот

Журам батлах тухай

Татварын ерөнхий хуулийн 46.4-т заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Татварын “Маргаан таслах зөвлөлийн ажиллах журам”-ыг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатарт үүрэг болгосугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Татварын маргаан таслах зөвлөлийн ажиллах журам батлах тухай” Засгийн газрын 2009 оны 1 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 22 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4. Энэ тогтоолыг 2020 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

У.ХҮРЭЛСҮХ

САНГИЙН САЙД

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

Засгийн газрын 2019 оны
466 дугаар тогтоолын хавсралт

МАРГААН ТАСЛАХ ЗӨВЛӨЛИЙН АЖИЛЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэ журмын зорилго нь Татварын ерөнхий хуулийн 46.1-д заасан татварын акттай холбогдуулан гаргасан гомдол, гомдол гаргах

хөөн хэлэлцэх хугацааг сэргээхтэй холбоотой хүсэлтийг Маргаан таслах зөвлөлөөр хянан шийдвэрлэхтэй холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулахад оршино.

1.2. Маргаан таслах зөвлөл нь татварын акттай холбоотой гомдол (цаашид “гомдол” гэх), Захиргааны ерөнхий хуулийн 94.2-т заасан хүсэлт (цаашид “хүсэлт” гэх)-ийг хянан шийдвэрлэхдээ Татварын ерөнхий хууль, Захиргааны ерөнхий хууль, энэ журам болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийг удирдлага болгоно.

1.3. Маргаан таслах зөвлөл нь үйл ажиллагаандаа хууль дээдлэх, бусдын нөлөөнд үл автах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх, татвар төлөгчийн болон татварын албаны эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хүндэтгэх, татвар төлөгчийн нууцыг хадгалах зарчим баримтална.

Хоёр. Маргаан таслах зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, үйл ажиллагаа

2.1. Маргаан таслах зөвлөл нь орон тооны бус байх бөгөөд татварын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөл, аймаг, нийслэлийн татварын албаны дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлөөс бүрдэнэ.

2.2. Татварын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөл нь 11, аймаг, нийслэлийн татварын албаны дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөл нь 9 хүний бүрэлдэхүүнтэй байна.

2.3. Маргаан таслах зөвлөлийг Татварын ерөнхий хуулийн 46.5-д заасан бүрэлдэхүүнтэй байгуулж, мөн хуулийн 46.9-д заасны дагуу томилж чөлөөлнө.

2.4. Маргаан таслах зөвлөлийн гишүүн нь Татварын ерөнхий хуулийн 46.6-д заасан шаардлагыг хангасан байна.

2.5. Маргаан таслах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга (цаашид “нарийн бичгийн дарга” гэх)-ыг Татварын ерөнхий хуулийн 46.8-д заасны дагуу томилох бөгөөд нарийн бичгийн дарга нь Татварын ерөнхий хуулийн 47.13-т заасны дагуу ажиллана.

2.6. Татварын ерөнхий хуулийн 46.7-д заасны дагуу Маргаан таслах зөвлөлийн магадлагчийг тухайн шатны татварын албаны даргын

тушаалаар 3 жилийн хугацаагаар томилно. Магадлагчийг нэг удаа улируулан ажиллуулж болно.

2.7. Нарийн бичгийн дарга нь зөвлөлийн дотоод ажлыг хариуцан, зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцэх асуудлын бэлтгэлийг хангаж, хуралдааны тэмдэглэл хөтөлнө.

2.8. Маргаан таслах зөвлөл нь Татварын ерөнхий хуульд нийцүүлэн дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

2.8.1. гомдлыг харьяаллын дагуу хүлээн авах, татгалзах, буцаах, хянан шийдвэрлэх, түдгэлзүүлэх, тогтоол гаргах;

2.8.2. гомдлыг хянан шийдвэрлэхэд шаардлагатай баримт бичиг, мэдээ, судалгааг холбогдох этгээдээс гаргуулж авах, гомдлыг хянан шийдвэрлэсний дараа буцааж өгөх;

2.8.3. татвар төлөгч, татварын улсын байцаагч болон холбогдох бусад этгээдээс тайлбар, нотлох баримт гаргуулж авах;

2.8.4. шаардлагатай тохиолдолд орчуулагч, шинжээч оролцуулах;

2.8.5. маргаан үүссэн шалтгаан, түүний нөхцөлийг арилгуулах, татварын хууль тогтоомж зөрчигдөхөөс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор зөвлөмж гаргаж, татварын албанд хүргүүлэх;

2.9. Маргаан таслах зөвлөл нь маргааны оролцогч талуудаас бусад этгээдэд гомдол, хүсэлттэй холбогдох мэдээллийг танилцуулах үүрэг хүлээхгүй.

2.10. Маргаан хянан шийдвэрлэх үйл ажиллагаатай холбогдох зардлыг тухайн маргаан таслах зөвлөлийн харьяалж байгаа татварын алба хариуцна. Маргаан таслах зөвлөлийн дарга, гишүүн, нарийн бичгийн дарга нарт хуралдаанд оролцсон цагаар тооцож хөлс олгоно. Цагийн хөлсний хэмжээг томилох эрх бүхий албан тушаалтан тогтооно.

Гурав. Маргааны оролцогч тал, тэдгээрийн эрх, үүрэг

3.1. Гомдол хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд татвар төлөгч, татварын актыг үйлдсэн татварын улсын байцаагч оролцох бөгөөд тэдгээрийг маргааны оролцогч тал гэнэ.

3.2. Татвар төлөгч нь маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд дараахь эрх, үүрэгтэй оролцоно:

3.2.1. хуралдаанд өөрийн биеэр оролцох буюу итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, мэргэшсэн зөвлөх, өмгөөлөгчийг оролцуулах;

3.2.2. Маргаан таслах зөвлөлийг хуулиар хүлээсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэхийг шаардах;

3.2.3. маргаан бүхий акттай холбоотой тайлбар, нотлох баримтыг Маргаан таслах зөвлөлд гаргаж өгөх бөгөөд орчуулгын зөрүүтэй байдлаас үүсэх үр дагаврыг өөрөө хариуцах;

3.2.4. өөрийн гаргаж өгсөн баримт бичгийн баталгаажсан хуулбар болон эх хувийг буцаан авах;

3.2.5. Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэртэй танилцаж, үндэслэлгүй гэж үзвэл гомдлоо шүүхэд гаргах;

3.2.6. Татварын ерөнхий хуулийн 47.3-т заасан дүнг төлж баримтыг гомдолд хавсаргах;

3.2.7. хууль тогтоомжид заасан бусад эрх, үүрэг.

3.3. Татварын акт үйлдсэн татварын улсын байцаагч маргаан бүхий акттай холбоотой тайлбар, нотлох баримтыг Маргаан таслах зөвлөлд өгч, холбогдох хууль тогтоомжоор хүлээсэн эрх, үүрэгтэй оролцоно.

3.4. Энэ журмын 3.3-т заасан татварын улсын байцаагч, хянан баталгаажуулсан нэгжийн дарга маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд өөрийн биеэр оролцох бөгөөд хүндэтгэн үзэх шалтгаантай тохиолдолд итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч оролцуулж болно.

3.5. Маргаан таслах зөвлөл нь маргааны оролцогч тал болох иргэн нас барсан тохиолдолд түүний өв залгамжлагчийг, хуулийн этгээд өөрчлөн байгуулагдсан тохиолдолд шинээр үүссэн хуулийн этгээдийг тэдгээрийн хүсэлтээр маргааны оролцогч талаар оролцуулж болно. Энэ тохиолдолд тухайн этгээд нь энэ журмын 3.2-т заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

3.6. Татварын алба, Маргаан таслах зөвлөлд ажиллаж байсан аливаа этгээд Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг

зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 21.1.3-т заасны дагуу урьд ажиллаж байсан байгууллагын өмнө аливаа хувь хүн, хуулийн этгээдийг 2 жилийн хугацаанд төлөөлөхгүй.

Дөрөв. Гомдол, хүсэлт гаргах, түүнийг хүлээн авах, татгалзах

4.1. Татвар төлөгч, эсхүл түүний эрх олгосон итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, мэргэшсэн зөвлөх нь татварын актыг гардаж авснаас хойш Татварын ерөнхий хуулийн 12.1.6, 43.1, 72.4-т заасан хугацаанд, мөн хуулийн 47.5-д заасны дагуу дор дурдсан харьяаллаар гомдол, Захиргааны ерөнхий хуулийн 94.2-т заасан хугацаанд хүсэлтээ гаргана:

4.1.1. татварын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын татварын хяналт шалгалт хариуцсан нэгж болон том татвар төлөгч хариуцсан нэгжийн гаргасан шийдвэртэй холбоотой гомдол, хүсэлтийг татварын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлд;

4.1.2. нийслэл, дүүргийн татварын газар, хэлтсийн гаргасан шийдвэртэй холбоотой гомдол, хүсэлтийг нийслэлийн татварын албаны дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлд;

4.1.3. аймгийн татварын хэлтсийн гаргасан шийдвэртэй холбоотой гомдол, хүсэлтийг аймгийн татварын албаны дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлд;

4.1.4. Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэртэй холбоотой гомдол, хүсэлтийг шүүхэд.

4.2. Гомдол, хүсэлт нь Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд заасан шаардлагыг хангасан байна.

4.3. Гомдол, хүсэлтэд дараах мэдээллийг тусгана:

4.3.1. гомдол, хүсэлтийг аль маргаан таслах зөвлөлд гаргаж байгаа;

4.3.2. гомдол, хүсэлт гаргагчийн нэр, оршин суугаа газрын хаяг, хуулийн этгээд бол нэр, оршин байгаа газрын хаяг;

4.3.3. хариуцагчийн нэр, оршин байгаа газрын хаяг;
4.3.4. гомдол, хүсэлтийн шаардлага, түүний үндэслэл;
4.3.5. хавсаргасан баримт бичгийн жагсаалт;
4.3.6. холбоо барих утас, факсын дугаар, цахим шуудангийн хаяг.

4.4. Гомдолд дараах нотлох баримт бичгийг хавсаргана:

4.4.1. итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, мэргэшсэн зөвлөх гомдол гаргасан бол төлөөлөх эрх олгосон баримт бичиг болон итгэмжлэл;

4.4.2. энэ журмын 3.2.6-д заасан мөнгөн дүнг төлсөн баримт;

4.4.3. гомдлын шаардлага, үндэслэлийн нотлох баримтыг цаасан болон цахим хэлбэрээр (цахим шуудангаар хүргүүлнэ).

4.5. Гомдол, хүсэлтийг хүлээн авахдаа дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

4.5.1. гомдол, хүсэлтийг тухайн татварын албаны дэргэдэх Маргаан таслах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга хүлээн авч, хүлээн авсан огноо, цаг, минут, хавсаргасан баримт бичгийн хуудасны тоог тэмдэглэн, бүртгэнэ;

4.5.2. Нарийн бичгийн дарга гомдол, хүсэлт, холбогдох бусад баримт бичгийг шалгаж, харьяаллын талаарх саналаа Маргаан таслах зөвлөлийн даргад танилцуулна;

4.5.3. Маргаан таслах зөвлөлийн дарга харьяаллын бус гомдол, хүсэлтийг 3 хоногийн дотор буцаана.

4.6. Маргаан таслах зөвлөл нь дараах тохиолдолд гомдлыг хүлээн авахаас татгалзана:

4.6.1. Татварын ерөнхий хуульд заасан Маргаан таслах зөвлөлийн хянан шийдвэрлэх чиг үүрэгт хамаарахгүй;

4.6.2. гомдлыг хэрэгсэхгүй болгосон хүчин төгөлдөр шүүгчийн захирамж, шүүхийн тогтоол гарсан;

4.6.3. энэ журмын 4.1-д заасан хугацааг хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр хэтрүүлсэн;

4.6.4. Захиргааны ерөнхий хуулийн 94.2-т заасан хугацааг хэтрүүлсэн;

4.6.5. Татварын ерөнхий хуулийн 17 дугаар зүйл, Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан Харилцан тохиролцох журмын хүрээнд хүсэлт гаргасан.

4.7. Гомдлыг буцаасан, хүлээн авахаас татгалзсан тохиолдолд хариуг албан бичгээр гомдол гаргагчид хүргүүлнэ.

4.8. Маргаан таслах зөвлөл гомдлыг хүлээн авсан нь татварын актын биелэлтийг түдгэлзүүлэх үндэслэл болохгүй.

4.9. Захиргааны ерөнхий хуулийн 47.1-д заасан үндэслэлээр гомдол гаргасан тохиолдолд энэ журмын 4.1-д заасан хугацааг үл харгалзан гомдлыг хүлээн авна.

Тав. Гомдол, хүсэлтийг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд бэлтгэх

5.1. Магадлагч нь татвар төлөгчийн гомдлыг хянан шийдвэрлэх зорилгоор татварын асуудлаар дүн шинжилгээ хийх, дүгнэлт, зөвлөмж гаргах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ.

5.2. Гомдол гаргасан татвар төлөгч магадлагчийн шаардсан нотлох баримтыг хугацаандаа ирүүлээгүй тохиолдолд ирүүлсэн нотлох баримтын хүрээнд хянан магадлаж, дүгнэлт гаргана.

5.3. Магадлагч нь энэ журмын 5.1-д заасан чиг үүргийг дангаар болон бусад магадлагчтай хамтран хэрэгжүүлж болно.

5.4. Магадлагч нь энэ журмын 5.1-д заасан үйл ажиллагааг дараах байдлаар хэрэгжүүлнэ:

5.4.1. гомдлыг хянан шийдвэрлэхэд шаардлагатай нягтлан бодох бүртгэлийн болон бусад баримт бичиг, мэдээ, судалгааг татварын улсын байцаагч, татвар төлөгч, холбогдох бусад этгээдээс гаргуулж авах;

5.4.2. маргааны оролцогч талуудыг сонсох, тайлбар гаргуулах;

5.4.3. энэ журмын 2.8.4-т заасан шинжээчийг оролцуулан дүгнэлт гаргуулах;

5.4.4. гомдолтой холбоотой бусад байгууллагын шийдвэртэй танилцах, хуулбарлаж авах;

5.4.5. татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сангийн мэдээллийг ашиглах;

5.4.6. гадаад улсын татварын алба, эрх бүхий этгээдээс мэдээлэл гаргуулах хүсэлтийг холбогдох нэгжээр дамжуулах гаргах;

5.4.7. цуглуулсан нотлох баримтыг үнэлэн дүн шинжилгээ хийж дүгнэлт гаргах, дүгнэлтээ хуралдаанаар хэлэлцүүлэх;

5.4.8. хууль тогтоомжид заасан бусад үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх.

5.5. Нарийн бичгийн дарга нь хуралдаан болохоос 3-аас доошгүй хоногийн өмнө зөвлөлийн дарга, гишүүдэд хуралдааны тов, төлөвлөгөө болон хэлэлцэх асуудлын танилцуулга, материалыг хүргүүлнэ.

5.6. Нарийн бичгийн дарга нь маргааны оролцогч талуудад хуралдааны товыг утсаар болон цахим шуудангаар зарлаж энэ тухай тэмдэглэл үйлдэнэ.

Зургаа. Гомдол, хүсэлтийг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа

6.1. Маргаан таслах зөвлөл нь энэ журмын 1.1-д заасан гомдол, хүсэлтийг татвар төлөгчийн гаргасан гомдлын хүрээнд хянан шалгаж шийдвэрлэнэ.

6.2. Маргаан таслах зөвлөл нь гомдол, хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор хянан шийдвэрлэх бөгөөд зайлшгүй шаардлагатай гэж үзвэл зөвлөлийн дарга уг хугацааг нэг удаа 30 хоногоор сунгаж болно.

6.3. Маргаан таслах зөвлөлийн хуралдаанд маргааны оролцогч талууд болон Маргаан таслах зөвлөлийн дарга, гишүүд, нарийн бичгийн дарга, магадлагч оролцоно. Маргаан таслах зөвлөлийн гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүй нь оролцсоноор хуралдааныг хүчинтэйд тооцно.

6.4. Маргаан таслах зөвлөлийн дарга хуралдааныг баталсан дэгийн дагуу удирдана.

6.5. Маргаан таслах зөвлөлийн дарга хуралдааныг даргалах ба түүний эзгүйд Маргаан таслах зөвлөлийн даргын үүрэг болгосноор

зөвлөлийн аль нэг гишүүн хуралдаан даргалагчийн бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ.

6.6. Маргаан таслах зөвлөлийн хуралдааны товыг маргааны оролцогч талуудад зарласан боловч тэдгээр нь хүндэтгэн үзэх шалтгаангүйгээр хуралдаанд ирээгүй нь гомдлыг хэлэлцэн шийдвэрлэхэд саад болохгүй.

6.7. Маргаан таслах зөвлөл нь гомдол, хүсэлтийг хуралдаанаараа хэлэлцэж, хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхийн саналаар шийдвэрлэнэ.

6.8. Татвар төлөгчийн ирүүлсэн гомдолд хамаарах асуудал нь Захиргааны хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 65.1.3-т заасны дагуу хянан шийдвэрлэх боломжгүй бол хянан шийдвэрлэх ажиллагааг түдгэлзүүлнэ. Ийнхүү түдгэлзүүлсэн нь тухайн гомдлыг дахин хянан шийдвэрлэхгүй байх үндэслэл болохгүй.

6.9. Татварын ерөнхий хуулийн 47.11-д заасны дагуу татварын алба шинэ акт гаргаагүй тохиолдолд Маргаан таслах зөвлөл өмнө гаргасан гомдлыг үргэлжлүүлэн Татварын ерөнхий хуулийн 47.15, 47.16-д заасан хугацаанд багтаан хянан шийдвэрлэнэ.

6.10. Татварын ерөнхий хуулийн 47.12-т заасны дагуу татварын алба шинэ акт гаргасан тохиолдолд татвар төлөгч энэ журмын 4.1-д заасны дагуу гомдлоо шинээр гаргана.

6.11. Хуралдааны тэмдэглэлд Маргаан таслах зөвлөлийн дарга болон нарийн бичгийн дарга гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

Долоо. Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэр

7.1. Маргаан таслах зөвлөл гомдлыг хянан хэлэлцээд тухайн татварын акттай холбогдуулан дараах шийдвэрийн аль нэгийг гаргана:

- 7.1.1. татварын актыг өөрчлөх;
- 7.1.2. татварын актыг хүчингүй болгох;
- 7.1.3. татварын актыг хэвээр үлдээх;
- 7.1.4. татварын актыг түдгэлзүүлж татварын албанд буцаах.

7.2. Маргаан таслах зөвлөл энэ журмын 1.1, 1.2-т заасан хүсэлтийг хянан хэлэлцээд Татварын ерөнхий хуулийн 6.1.41-д заасан үндэслэл тогтоогдсон бол хөөн хэлэлцэх хугацааг сэргээж хүсэлт гаргасан этгээдэд мэдэгдэнэ.

7.3. Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэр нь тогтоол хэлбэртэй байх бөгөөд зөвлөлийн дарга, гишүүд гарын үсэг зурна.

7.4. Энэ журмын 7.3-т заасан тогтоол нь тодорхойлох, үндэслэх, тогтоох хэсгээс бүрдэнэ:

7.4.1. тодорхойлох хэсэгт тогтоол гаргасан маргаан таслах зөвлөлийн нэр, байршил, огноо, хурал даргалагч, оролцсон гишүүд, нарийн бичгийн дарга, маргааны оролцогч талуудын нэр, гомдол, хүсэлтийн шаардлага, маргааны оролцогч талуудын тайлбарын агуулга зэргийг тусгана;

7.4.2. үндэслэх хэсэгт гомдлыг хянан шийдвэрлэхэд баримталсан нотлох баримтын хууль зүйн болон бодит үндэслэл, түүнийг Маргаан таслах зөвлөлөөс хэрхэн үнэлж байгаа зэргийг тусгана;

7.4.3. тогтоох хэсэгт гомдлыг хянан шийдвэрлэхэд баримталсан хуулийн нэр, зүйл, хэсэг, заалтыг тодорхой зааж, гомдол, хүсэлтийн шаардлагыг хангасан, эсхүл зарим хэсгийг хангаж, зарим хэсгийг хүчингүй болгосон, гомдол, хүсэлтийг бүхэлд нь хүчингүй болгосон, өөрчилсөн, татварын актыг түдгэлзүүлж татварын албанд буцаах зэрэг шийдвэрийг тусгана.

7.5. Маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийн тогтоох хэсгийн агуулгыг хуралдаанд оролцогчдод уншиж сонсох бөгөөд тухайн шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл шүүхэд гомдол гаргах эрхтэйг татвар төлөгчид тайлбарлана.

7.6. Маргаан таслах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь тогтоолыг маргаанд оролцогч талуудад 10 хоногийн дотор гардуулж, энэ тухай тэмдэглэл үйлдэж, бүртгэнэ.

7.7. Татвар төлөгч, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч, мэргэшсэн зөвлөхөд тогтоолыг энэ журмын 7.6-д заасан хугацаанд гардуулах боломжгүй, эсхүл гардан аваагүй бол нарийн бичгийн дарга уг хугацаа өнгөрснөөс 7 хоногийн хугацаанд багтаан татварын албанд бүртгүүлсэн хаягаар шуудангаар тогтоолыг илгээнэ.

7.8. Тогтоолыг энэ журмын 7.7-д заасны дагуу хүргүүлснээр Захиргааны ерөнхий хуулийн 43 дугаар зүйлд заасны дагуу маргааны оролцогч талуудад мэдэгдсэнд тооцно.

7.9. Маргаан таслах зөвлөлийн гаргасан шийдвэрийг зөвхөн шүүхийн шийдвэрээр өөрчилнө.

7.10. Маргаан таслах зөвлөлийн хүчин төгөлдөр шийдвэрийг татвар төлөгч, татварын алба, татварын улсын байцаагч, албан тушаалтан биелүүлэх үүрэгтэй.

7.11. Нарийн бичгийн дарга нь Татварын ерөнхий хуулийн 47.13-т заасны дагуу маргаан таслах зөвлөлийн шийдвэрийг цахим хуудсаар мэдээлнэ.

Найм. Сонирхлын зөрчил

8.1. Гомдол хүсэлтийг хянан магадлах, шийдвэрлэх ажиллагаанд Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд заасныг баримтална.

8.2. Маргаан таслах зөвлөлийн гишүүд гомдол, хүсэлтийг хянан шийдвэрлэхийн өмнө Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 8.1-д заасны дагуу ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ илэрхийлсэн мэдэгдэл гаргана.

8.3. Гомдол, хүсэлтийг хянан шийдвэрлэхийн өмнө ашиг сонирхлын зөрчил үүссэн, үүсэж болзошгүй нөхцөлд Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7, 8.8-д заасныг мөрдөнө.

8.4. Маргаан таслах зөвлөлийн дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүд, магадлагч дараах тохиолдолд гомдол хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд оролцохгүй бөгөөд өөрөө татгалзан гарах үүрэгтэй:

8.4.1. маргааны оролцогч иргэн, татварын улсын байцаагчийн гэр бүл, төрөл садан бол;

8.4.2. маргааны оролцогч хуулийн этгээдийн хувьцаа эзэмшигч бол;

8.4.3. Татварын ерөнхий хуулийн 27 дугаар зүйлд заасан харилцан хамааралтай этгээд нь маргааны оролцогч хуулийн этгээдийн эрх бүхий этгээд (Төлөөлөн удирдах зөвлөл, хамтын гүйцэтгэх удирдлагын гишүүн, гүйцэтгэх захирал, санхүүгийн албаны дарга, ерөнхий нягтлан бодогч, ерөнхий мэргэжилтэн) бол.

Ес. Хариуцлага

9.1. Энэ журмыг зөрчсөн этгээдэд холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 12 дугаар
сарын 25-ны өдөр

Дугаар: 468

Улаанбаатар
хот

Жагсаалт батлах тухай

Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 22.6-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. “Байгалийн нөөцийг хэмнэлттэй ашиглах, орчны бохирдол, хаягдлыг багасгах, байгальд ээлтэй техник, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт”-ыг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Энэ тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатар, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд Н.Цэрэнбат нарт даалгасугай.

3. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Жагсаалт батлах тухай” Засгийн газрын 2013 оны 8 дугаар сарын 23-ны өдрийн 303 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4. Энэ тогтоолыг 2020 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

У.ХҮРЭЛСҮХ

САНГИЙН САЙД

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

Засгийн газрын 2019 оны
468 дугаар тогтоолын хавсралт

БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙГ ХЭМНЭЛТТЭЙ АШИГЛАХ, ОРЧНЫ БОХИРДОЛ, ХАЯГДЛЫГ БАГАСГАХ, БАЙГАЛЬД ЭЭЛТЭЙ ТЕХНИК, ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖИЙН ЖАГСААЛТ

№	БТКУС-ийн код	Тоног, төхөөрөмжийн нэр
1.	8421.21.00	Ус шүүх, цэвэрлэх төхөөрөмж
2.	8541.40.00	Эрчим хүчний хэмнэлттэй гэрлийн шил (light-emitting diode буюу LED-тай)
3.	8539.39.00	Эрчим хүчний хэмнэлттэй гэрлийн шил (cold cathode fluorescent буюу CCF-тай)
4.	3917.39.00	Дуслын усалгааны гуурс, хоолой, шланг
5.	7321.19.00	Гэрийн зуух (EN 13240 стандартын шаардлага хангасан)
6.	8405.10.00	Автомашинь түлш, утаа бууруулах устөрөгчийн генератор

7.	2711.12.00	R-290 (Propane) бүхий хөргөлтийн тоног төхөөрөмж
8.	2903.39.90	R-32 (Difluoromethane) бүхий хөргөлтийн тоног төхөөрөмж
9.	2903.39.90	R-152a (Difluoroethane) бүхий хөргөлтийн тоног төхөөрөмж
10.	2811.21.00	R-744 (Carbon dioxide) бүхий хөргөлтийн тоног төхөөрөмж
11.	8479.30.00	Модны үртэс, зоргодос, целлюлозон ширхэглэлийг шахаж зоргодсон, эслэг хавтан хийх төхөөрөмж
12.	8432.80.00	Цэцэрлэгийн аж ахуй болон ойн аж ахуйн хөрс бэлтгэх, боловсруулах төхөөрөмж
13.	8501.32	Цахилгаан хөдөлгүүр (3-10 кВт хүчин чадалтай)
14.	8501.33	Цахилгаан хөдөлгүүр (85-180 кВт хүчин чадалтай)
Салхин цахилгаан үүсгүүрийн иж бүрдэл		
15.	6810.91.50	Салхин цахилгаан үүсгүүрийн төмөр-бетонон багана
16.	7308.20.00	Салхин цахилгаан үүсгүүрийн ган цамхаг, түүнийг холбогч эд анги (фланц)
17.	8412.80.10	Салхин турбин
18.	8412.90.10	Салхин турбины эд анги (сэнс, далбаа)
19.	8502.31.00	Салхин цахилгаан үүсгүүр
Нарны цахилгаан үүсгүүрийн иж бүрдэл		
20.	3920.10.00	Этилен-винил-ацетат хуудас (EVA- Ethylene vinyl acetate film)
21.	3920.99.00	Поливинилфторид хуудас (Tedlar- Polyvinyl fluoride film)
22.	7003.12.00	Нарны зайн нүүрний шил
23.	7410.11.00	Нарны элемент холбох зориулалттай, тугалган бүрээстэй зэс тууз
24.	7610.90.00	Нарны зайн хөнгөн цагаан хүрээ
25.	85.01	Нарны цахилгаан үүсгүүр
26.	8504.40.00	Хүчдэл хувиргагч (инвертор)
27.	85.37	Нарны цахилгаан үүсгүүрийн цэнэг зохицуулагч (контроллер)
28.	8541.40.00	Нарны элемент
Нарны коллектор, халаалтын иж бүрдэл		
29.	7411.10.00	Нарны коллекторын дулаан дамжуулах зэс хоолой
30.	8307.90.00	Нарны коллекторуудын холболтын зориулалттай дулааны хоолой бүхий вакум коллектор
31.	8419.19.00	Нараар ус халаах зориулалттай дулааны хоолой бүхий вакум коллектор, хавтгай коллектор
32.	8481.40.00	Нарны коллектороор ус болон барилга халаах системийн даралт, температурын хамгаалалтын хавхлага
33.	9032.81.00	Нарны коллектороор ус болон барилга халаах системийг дүүргэх, температур, даралт, шингэний зарцуулалтыг хэмжих, системийг хамгаалах хавхлага бүхий төхөөрөмж
34.	9032.89.00	Нарны коллектороор ус болон барилга халаах системийн антифриз, халуун усны температурыг хэмжих, нөөц эх үүсвэр залгах автомат төхөөрөмж
Усан болон усан цэнэгт цахилгаан станцын тоног төхөөрөмж		

35.	8410.11.00	1.000 кВт-аас ихгүй хүчин чадалтай
36.	8410.12.00	1.000 кВт-аас их боловч 10.000 кВт-аас ихгүй хүчин чадалтай
37.	8410.13.00	10.000 кВт-аас их хүчин чадалтай
38.	8413.81.00	Гидронасос
39.	8502.39.00	Гидрогенератор
40.	9026.10.00	Усны түвшин болон урсац хэмжигч, монометрууд
41.	8414.80.00	Газрын гүний дулааны насос
Бусад		
42.	8474.80.00	Хайлсан чулууг шөрмөслөг бүтцэд шилжүүлэн эрдэс хөвөн үүсгэх төхөөрөмж машин
43.	8464.90.00	Эрдэс хөвөн захлах, хэрчих, бутлах тоног төхөөрөмжийн шугам
44.	8417.80.00	Босоо зуух, вагранка зуух, эргэх зуух, туннель зуух, дугуй зуух, буцламтгай үеэр шатаах зуух
45.	8417.80.00	Хог хаягдлыг 1000°C-ээс дээш хэмд бүрэн шатаах зуух
46.	8419.50.00	Дулаан солилцуурын төхөөрөмж циклон
47.	8415.10.00	Цонх, хана, тааз эсвэл шаланд бэхлэх зориулалтаар зохион бүтээгдсэн, нэг гэрт угсрагдсан “хуваарилах систем”-тэй агааржуулагч төхөөрөмж
48.	8415.81.00	Хөргөх төхөөрөмжтэй, агаарын хүйтэн/дулаан урсгалын эргэлтийг тохируулах хавхлага, тохируулгат дулааны насос бүхий агааржуулагч төхөөрөмж
49.	8415.83.00	Агаар сэлгэх шүүлтүүртэй төхөөрөмж
50.	8421.39.00	Агаар цэвэршүүлэгч, агаарын шүүлтүүр
51.	8421.39.00	Автомашинаас гарах хорт утааны бүх төрлийн шүүлтүүр
52.	8418.61.00	Агаар-ус, агаар-агаар, ус-ус, ус-агаар, газар-ус, газар-агаарын зарчмаар ажилладаг дулааны насос
53.	8516.80.00	Индукцийн аргаар утааны тоосонцрыг бүрэн шатаагч халаагч (иж бүрдэл)
54.	8403.10.00	Халаалтын цахилгаан бойлер, халаалтын болон хэрэглээний ус халаах эзлэхүүний бойлер (200л-1000л)
55.	8516.10.00	Хэрэглээний ус халаах эзлэхүүний бойлер (10л-200л)
56.	8516.29.00	Хананд суурилуулах конвектор халаагуур, Хэт улаан туяаны цахилгаан халаагуур, Зөөврийн конвектор халаагуур, Дулаан нөөцлөх цахилгаан халаагуур, Уян цахилгаан халаагч, Эрдэс чулуун бүрхүүл (hexastone)-тэй нано цахилгаан халаагуур
57.	7321.81.00	Хийн түлшний зуух
58.	7321.82.00	Шингэн түлш (дизель, мазут)-ний зуух
59.	8708.99.00	Автомашин шатахууны бүрэн шаталтыг дэмжиж утааг бууруулах зориулалттай агаар хуйлруулан сорох төхөөрөмж (Air intake)

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 12 дугаар
сарын 25-ны өдөр

Дугаар: 469

Улаанбаатар
хот

Жагсаалт батлах тухай

Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 23.11-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Хувь хүний орлогын албан татвараас хөнгөлөх “Нар, салхи, газрын гүний дулааны болон бусад сэргээгдэх эрчим хүчний тоног төхөөрөмж, нүүрснээс хагас коксон түлш, хийн болон шингэн түлш гарган авах тоног төхөөрөмж, стандартад нийцсэн зуух, нам даралтын зуух, дулаалгын материал, цахилгаан болон хийн халаагуурын жагсаалт”-ыг хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Энэ тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатар, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн сайд Д.Сумъяабазар, Эрчим хүчний сайд Ц.Даваасүрэн нарт даалгасугай.

3. Энэ тогтоолыг 2020 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

У.ХҮРЭЛСҮХ

САНГИЙН САЙД

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

Засгийн газрын 2019 оны
469 дүгээр тогтоолын хавсралт

**ХУВЬ ХҮНИЙ ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРААС ХӨНГӨЛӨХ НАР, САЛХИ,
ГАЗРЫН ГҮНИЙ ДУЛААНЫ БОЛОН БУСАД СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ
ХҮЧНИЙ ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ, НҮҮРСНЭЭС ХАГАС КОКСОН ТҮЛШ,
ХИЙН БОЛОН ШИНГЭН ТҮЛШ ГАРГАН АВАХ ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ,
СТАНДАРТАД НИЙЦСЭН ЗУУХ, НАМ ДАРАЛТЫН ЗУУХ, ДУЛААЛГЫН
МАТЕРИАЛ, ЦАХИЛГААН БОЛОН ХИЙН ХАЛААГУУРЫН ЖАГСААЛТ**

№	БТКУС-ийн код	Тоног төхөөрөмж, бараа материалын нэр
1.	7311.00.00	Хий хадгалах сав, резервуар, баллон, танк (хамт нийлүүлэгдсэн тоног хэрэгсэл орно)

2.	7321.11.00	Хийн түлшээр ажилладаг ахуйн зориулалтын зуух, ус халаагч төхөөрөмж
3.	7321.81.00	Хийн түлшээр ажилладаг ахуйн зориулалттай хатаах төхөөрөмж, халаагуур
4.	7326.90.00	Хий дамжуулах хоолой болон хадгалах савны тулгуур, газардуулгын нуман ган холбоос, хий таглах таг
5.	7321.81.00	Дулааны болон үйлдвэрлэлийн халаалтын зориулалттай хийн түлшээр ажилладаг ус халаах бойлер
6.	8416.20.00	Усны бойлерыг халаах зориулалтын хийн түлш шатаагч хэсэг
7.	9026.20.00	Манометр (хийн даралт хэмжих багаж)
8.	9026.80.00	Хийн түвшин, урсгал хэмжих багаж
9.	9028.10.00	Хийн тоолуур, хийн зарцуулалтын индикатор
10.	9028.90.00	Хийн тоолуур холбогч
11.	9032.20.00	Зуухны даралтын автомат регулятор

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакц.
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turiin_medeel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 3,5

Индекс: 200003